Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 152 (8142). ● 11 август, 1983 йил ● ПАЙШАНБА ● Баҳоси 3 тийин

МЕТРОСОЗЛАРГА МУКОФОТ

Республика пойтахтининг метросозлари Тошкентнинг 2000 йиллигига тайёргарликни меҳнатда муваффақиятларга эришиш билан нишонламоқдалар. Улар шу йилнинг биринчи ярми планини барча техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича ошириб бажардилар. Фан-техника тараққиёти ютуқларидан кенг фойдаланилганлиги туфайли ана шундай муваффақият қўлга киритилди. 1983 йил иккинчи кварталдаги Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларига кўра, «Ташметрострой» трестининг коллективи СССР Транспорт қурилиши министрлиги ва тармоқ касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан мукофотланди.

9 август куни ер ости магистрали қурувчиларига тантанали вазиятда Қизил байроқ топширилди.

ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитети ва СССР Госснабининг кўчма Қизил байроғи «Ташметрострой» коллективига топширилди. Коллектив хом ашё, материаллар ва ёқилғи-энергетика ресурсларидан самарали фойдаланиш Бутуниттифоқ жамоат кўригида юксак натижаларга эришганлиги учун шу мукофотга сазовор бўлган эди.

(ЎзТАГ).

КОММУНИСТИК РАЙОНИДА

КАЛЕНДАРДА — 1986 ЙИЛ

Коммунистик районидаги 121-автокорхонанинг тажрибали ҳайдовчиси, коммунист Роҳат Акимов бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажаришга сўз берган эди. Илғор ҳайдовчи дастлабки довондан ошди. У ўн биринчи беш йиллик топшириғини муваффақиятли бажариб, 1986 йил ҳисобига ишлай бошлади.

Ўтган давр мобайнида фидокор автотранспортчи 29600 тонна ўрнига 62400 тонна халқ хўжалик юкларини ташиб берди. Корхонада беш йиллик маррасига яқинлашиб келаётган ҳайдовчилар сафи ой сайин кенгайиб боряпти. Ҳадемай М. Холназаров, Ў. Эргашев, Т. Абдувалиев ҳам беш йиллик топшириғини бажарганлиги ҳақида рапорт беради.

Илғорлар ҳиссаси билан автокорхона коллективи 1983 йилнинг ўтган даври мобайнида планга қўшимча 30 минг тоннадан ортиқ халқ хўжалик юкларини ташиб беришга муваффақ бўлди.

6 ОЙДА 400 МИНГ СЎМ ФОЙДА

ЧИРЧИҚДАГИ қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинатида рационализатор ва ихтирочилар ҳаракати тобора оммалашмоқда. Бу бежиз эмас, албатта. Корхонада изланувчан ишчилар томонидан киритилган таклифлар синчковлик билан ўрганиб чиқилади. Ишлаб чиқаришга жорий этиш мақсадга мувофиқ деб топилган янгиликлар тез орада корхона технологик бўлимида қайта ишланади.

Шу йилнинг ўтган олти ойи давомида рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларининг қисқа муддат ичида ишлаб чиқариш асосидан ўрин олиши комбинат учун 400 минг сўм иқтисодий самара берди.

Изланувчан ишчилар ўртасидаги социалистик мусобақада ғолиб чиққан 3-цех электр монтёри Л. Панченко, 10-цех контролёри Т. Губин, 3-цех қиздирувчиси Г. Богоявленский, 3-цех мастери Ю. Абрамов, 1-цех электр монтёри Э. Билигмаерлар корхонанинг илғор рационализаторлари деб топилдилар.

ЭЛЛИКЦЕНТНЕРЧИЛАР ДАЛАСИДА

● Бўка районидаги Тимирязев номли колхозда пахтачиликда бригада пудрати жорий этилиб, нарядсиз системада ишлашга ўтилганидан сўнг ҳосилдорлик ҳам, соф даромад ҳам кескин ошди. Бу эса колхозчиларнинг пировард натижага нисбатан манфаатдорлигини оширди, ишга муносабат ўзгариб, меҳнат интизоми мустаҳкамланди.

Бригада пудратининг афзалликлари пахта ҳосилдорлигининг ошишида, йиғим-терим муддатининг кескин қисқаришида ҳам яққол кўриниб турибди. Масалан ўтган мавсумда етиштирилган жами ҳосил четдан ёрдамчи куч жалб этилмай, фақат техника ёрдамида ва колхозчиларнинг ўз кучлари билан йиғиштириб олинди. Натижада пахтанинг таннархи арзонлашиб, колхозчиларнинг йиллик даромадлари мўмай бўлди. Бу йил хўжалик чорвадорлари ҳам нарядсиз ишлаш системасига ўтдилар.

Шу туфайли ҳозиргача жамғарилган дағал озуқа ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан анча ошиб кетди.

Илғор усул шарофати билан хўжаликда пахтага ишлов бериш агротехникаси такомиллашиб, ҳар бир тадбир қулай муддатларда обн-тобида ўтказиладиган бўлди. Ҳосилдорлик юксалгач колхозда элликцентнерчи бригадалар сафи ҳам кенгайди. Бу йил Азим Ўсаров бошлиқ бригада коллективи ҳам элликцентнерчилар сафига қўшилдилар. 59 гектар майдондаги ғўза ниҳоллари йил бошидан бери ана шу юксак мажбуриятга яраша парвариш қилинмоқда. Ҳозир экинни шарбат сувига қондириш ва ҳосил кушандалари бўлган зараркунанда ва ҳашаротларга қарши кураш кенг кўламда олиб борилмоқда. Суратларда: бригада бошлиғи А. Ўсаров, ғўзага ишлов бериш пайти.

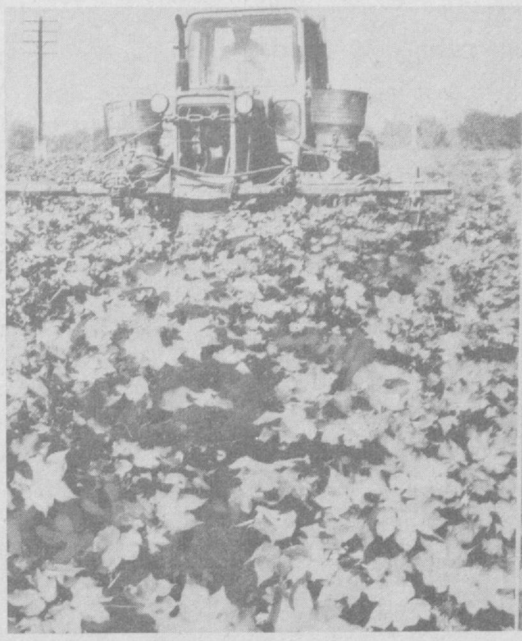

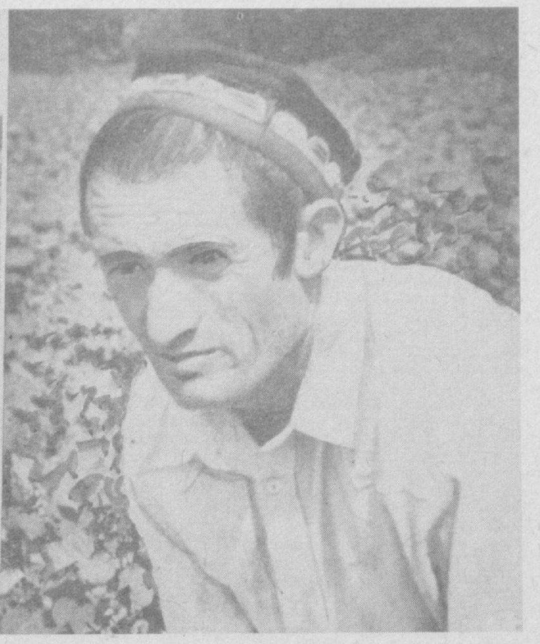

А. Тўраев фотолари.

Мурожаатга жавобан

ҲОСИЛ ЖОНКУЯРЛАРИ

Ҳабил ака тўладан келган, синчков боқувчи кўзларида учқун порлаб туради. Ҳатти-ҳаракати эпчил, агар суҳбат пахта, дала юмушлари ҳақида борса очилиб гапирадиган, табиатан шўх деҳқон. Бир неча йилдирки, қир-адирларда «оқ олтин»дан мўл ҳосил олишда пешқадамлиқ қилиб келади. Бригаданинг бу йилги мўлжали 40 центнер.

— Бу ҳосил етиляпти. Лекин баъзан ўйлаб қоламиз, — дейди у нолиган оҳангда.

— Нега?

— Ахир, бизнинг ерлар асосан қирликлардан иборат.

— Ҳаммамиз ҳам КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми материаллари ва айниқса партиямиз Марказий Комитетининг бош секретари ўртоқ Юрий Владимирович Андроповнинг шу Пленумдаги нутқини зўр қизиқиш билан ўрганиб чиққанмиз, — дейди раис, — Мазкур ҳужжатлар асосида вазифалар бажарилар экан... биринчи галда меҳнатга онгли муносабат, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизоми тарғиботчилари, пировард натижада юқори самара жонкучи бригаданинг Ҳолбой Субанов бошлиқ звеносини олайлик. Ҳолбой коммунист, механизатор. У ҳамма вақт хўжалик раҳбари ёки агрономнинг топшириғини, кўрсатмасини кутиб ўтирмайди. Шароитни ҳисобга олган ҳолда ишни ташкил этади. Сифат учун қайғуради. Меҳнат ва унинг пировард натижаси ҳар бир деҳқоннинг турмуш шароити яхшиланишига, хулқ-атворига таъсирини, меҳнатга бўлган муносабатига қандай мезон бўлишини ўйлайди.

Лекин баъзан керак вақтда сув бўлмай қолади. Қониб сув ичмаган ғўза чигити тўқ бўлмайди, пахта толаси ҳам талабга жавоб бермайди.

Ҳамроҳимиз «Коммунизм» колхози раиси Насрулло Мадаминов Ҳабил акани тинглаб, ҳақ гапни айтяпти, деди.

Ахир биргина Оққўрғон районидаги «Коммунизм», «Ленинобод», Вотинцев номли, «Партия XXII съезди», Куйбишев номли, қолаверса Ҳамид Олимжон номли колхозларнинг неча юзлаб гектар пахтазорлари қир-адирли. Бундай майдонларда ғўзаларни қондириб суғориш ва кўсакларнинг бўлиқ бўлиши, яхши пишиб етилиши учун зарур чора-тадбирларни кўриш керак.

Масалага шу нуқтаи назардан қараганда Ҳабил ака Тўрахўжаевнинг мулоҳазалари ўринли.

Бундай жонкуяр деҳқон, ташкилотчи бригадирлар хўжаликнинг бошқа участкаларида ҳам мўл ҳосил учун курашнинг олдинги сафида боришяпти...

ярлари — коммунистлар, ажойиб ташкилотчи деҳқонлар, ферма ходимлари киши кўз олдига келади...

...Ҳабибулло Қодиров. Коммунист, мутахассислиги агроном. Ҳозир бригада бошлиғи. Деҳқончиликни беш қўлдай билади. Бир йилнинг ўзида бригадада ҳосилдорлик 37 центнерга етиб, аввалги йилга нисбатан гектаридан 6 центнердан кўп пахта олинди. Бригада пудрати асосида ишлаётган у бошлиқ участка деҳқонлари бу йил ҳосилдорликни 40 центнерга етказиш учун дала ишларини Бўка районида бўлиб ўтган область қишлоқ хўжалик ходимлари кенгаши тавсиялари, мусобақадош озарбайжонлик пахтакорлар маслаҳатлари асосида ташкил этган.

Мутахассис Исатой Умаров ва у бошлиқ бригада коллективи ҳақида ҳам шундай самимий гапларни айтиш мумкин. Унинг бригадаси бу йил 45 центнерлик ҳосил учун курашаяпти. Ёки ўнинг

Мана шу икки йил ичида ерга-ер қўшиш масаласи изчил ҳал қилинаяпти. Албатта, бизда қўриқ йўқ. Лекин резервлар кўп. Карталарни яхлитлаштириш, майда ариқларни йўқотиш, уватларни текислаш, деҳқончилик маданиятини кўтариш ҳисобига 40 гектар ер қўшилди. Бундай қараганда бу жуда оз. Аммо бунинг ҳар гектари ўрта ҳисобда икки минг сўм, жами 80 минг сўм даромад келтиришини тасаввур қилсангиз, ерга-ер қўшиш нақадар хайрли иш эканлигига яна бир карра ишонч ҳосил қиласиз. Мана шу ишда мелиоратив отрядда хизмат қилаётган коммунист Суюн Шералиев, Абдуғани Гадойбоев, Исмат Мўраев, Ҳайитбой Қўшмоновларнинг жонбозлиги таҳсинга лойиқ.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Шароф Рашидович Рашидов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ўн биринчи Пленумида «Онгли меҳнат ва давлат интизоми учун кураш замоннинг зарур талабидир» деган эдилар. Пахта далаларимизнинг бугунги қаҳрамонлари Усмонқул Сулаймонов, Жўли Ортиқбоев, Акром Бобораҳматов, Ҳасан Жамолов, Қувон Яхшибоев, Нормурод Матмуродов, механизаторлардан Амир Жўраев, Амир Тошбоев, Мақсуд Ҳатамов, Абдулла Эргашев, Абдураззоқ Абдуллаев, Зиёдулла Шоймонов, Сайдаҳмад Назаров, Аҳмад Ражабов ва бошқалар ишлаётган участкаларда прогулчилик, дангасаларга юз-хотир қилмаслик вазияти вужудга келган. Ана шу касб эгалари колхозимиз бўйича ҳосилдорликни 40 центнерга етказиш учун курашда асосий куч ва ташаббускор ҳисобланадилар.

Коммунист Убайдулла Ҳамроев ўтган йили маккажўхоричилик бригадасига бошчилик қилди. Лекин лоқайдлиги, ўзига билдирилган ишончни оқламаслиги ва ниҳоят ишлаб чиқаришни ташкил эта билмаганлиги колхоз правлениеси ва партия ташкилотини уни вазифасидан озод қилишга мажбур қилди.

Колхоз аъзолари ва коммунистлари бугунги кунда бутун диққат-эътиборни, идеологик, оммавий-сиёсий ишларни белгиланган топшириқларнинг бажарилишига қаратганлар.

Хўжалик меҳнат аҳли йилнинг биринчи ярмини яхши якунлади. Давлатга пилла, ғалла топшириш планлари ошириб бажарилди. Чорва маҳсулотлари етиштириш ва сотиш суръати ўтган йилдагига нисбатан анча юқори. Асосий етакчи тармоқ пахтачиликда ҳам янги юксак марралар эгалланишига ишончимиз комил.

М. МУСАЕВ.

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

БЕКОБОД районидаги «Победа» колхозининг Абдиқул Шойбеков бошлиқ боғдорчилик бригадасида маҳсулот турларига алоҳида эътибор берилмоқда. Бу ерда мавжуд 30 гектар боғда ҳар йили кўплаб шафтоли, олма, олча ва олхўри етиштирилмоқда. Яқинда бригада аъзолари давлатга мева сотиш бўйича зиммага олинган социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажаришди. Қабул пунктларига 130 тонна ўрнига 141 тонна мева етказиб берилди. Бригада коллективининг бу муваффақиятига боғбонлардан Бобораим Мирзабеков, Қурбон Ҳидиров, Абдуғаффор Эгамбердиевлар муносиб улушларини қўшишди.

Коллектив аъзолари боғлардаги ҳосил чўғини чамалаб кўриб, давлатга яна 40 тонна маҳсулот етказиб беришга аҳд қилишди.

ЮКСАК МАРРА САРИ

ЛЕНИН ордени нишондори, уста пахтакор Одил Икромов етакчилик қилаётган бригада коллективи фақат «Правда» колхозидагина эмас, балки район пешқадамлари сифатида тилга олинади. Бу бежиз эмас, албатта. Мазкур коллектив кейинги ўн кунлик якунига кўра колхозда бригадалар ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақада ғолиб деб топилди.

— Ҳосилга-ҳосил қўшиш ойида сафарбарлик эълон қилганмиз, — дейди бригада етакчиси. — Бригадамизнинг ҳар бир аъзоси ҳозир экинлар парвариши билан банд.

Айни кунларда бригада экин майдонларида барча агротехника қоидаларига амал қилган ҳолда иш олиб борилмоқда. Ғўзалар шарбат сувига қондириляпти. Ў. Акбаров, М. Бозоров, Х. Тошпўлатов каби миришкор сувчилар асосан тунда ишламоқдалар.

Бригада дала шийпони ҳам айни кунларда колхозчиларнинг ҳақиқий оромгоҳига, оммавий-сиёсий ишлар марказига айлантирилган. Бригадада мутахассислар, агитатор ва лекторлар тез-тез бўлиб, қизиқарли суҳбатлар ўтказмоқдалар. Бу эса меҳнат унумдорлигининг ортишига таъсир этмоқда.

Бригада аъзолари ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилида 105 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олиш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар.

ҚИШЛОВНИ ЎЙЛАБ

КАЛИНИН районидаги Гагарин номли совхоз чорвадорлари КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумида тасдиқланган Озиқ-овқат программасининг муваффақиятли бажарилишига муносиб ҳисса қўшиш учун гўшт, сут, тухум ва бошқа турдаги чорвачилик маҳсулотларни етиштиришни кўпайтириб бормоқдалар.

Хўжаликда, айниқса, мўл озуқа базаси яратишга катта эътибор берилаётир. Совхоз озуқакорлари ҳозиргача йиллик пландаги 1550 тонна ўрнига 1800 тоннадан ортиқ дағал хашак жамғардилар. 1200 тонна сенаж бостирилди, 20 тонна витаминли ўт талқони тайёрлаб қўйилди. Эндиликда силос ўрими жадал суръатларда бормоқда.

Озуқакорлар бу йил жами 2 минг тонна дағал хашак жамғаришга аҳд қилишди.

А. ҲАТАМОВ.

ЯНГИ ЦЕХЛАР, ЯНГИ МАҲСУЛОТЛАР

Оржоникидзе райони соҳибкорлари КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, Озиқ-овқат программасини бажариш ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Соҳибкорлар боғларда мўл ҳосил етиштирмоқдалар ва уларни нес-нобуд қилмай йиғиб олмоқдалар. Бу йил райондаги «Правда», «Октябрь», «Қизил Ўзбекистон» колхозларида тўкилган олмалардан пюре ишлаб чиқариш цехлари қурилди ва ишга туширилди. «Правда» колхозида 110 тонна, «Октябрь» колхозида эса 60 тонна, «Қизил Ўзбекистон» колхозида 30 тонна янги хил маҳсулот ишлаб чиқарилди ва ҳаммаси «Ўртоқ» кондитер фабрикасига жўнатилди. Райондаги яна бошқа хўжаликларда ҳам ана шундай цехлар ташкил этилмоқда. Мусамуҳамедов номли совхозда ёз неъматларидан қоқи қилишга катта эътибор берилаяпти. Шу кунгача хўжаликда 14 тоннадан ортиқ қоқи тайёрланди.

Б. СОЛИҲОВ.

МОҲИР МЕХАНИЗАТОР

ТОЖИБОЙ ПИРМАТОВ — «Политотдел» колхозининг тажрибали механизаторларидан. У қарийб 15 йилдирки пахта далаларида экишдан тортиб, то уни йиғиб олгунга қадар ҳамма ишларда актив қатнашади, пешқадамликни қўлдан бермайди.

Ўз касбининг устаси Тожибой Пирматов меҳнат қилаётган Иван Тё бошлиқ коллектив бу йил 110 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» хирмони бунёд этиш учун курашяпти. Албатта, ҳозирги кунда мўл ҳосил етиштиришни механизаторлар меҳнатисиз тасаввур этиб бўлмайди. Буни яхши билган механизатор Тожибой Пирматов ғўза парваришини юксак агротехника талаблари асосида сифатли ўтказяпти. Дала гвардиячисининг бу жонкуярлиги, бригада аъзоларининг фидокорлиги туфайли барча майдонларда ғўзалар серҳосил бўлиб ўсмоқда.

З. ТОЖИБОЕВ.

30 ЙИЛ БИР КОРХОНАДА

Ҳусан Тўхтаев «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилаётганига чорак асрдан ошди. Тажрибали ишчи, меҳрибон устоз айни кунларда ҳам ғайрати билан барчага намуна бўлиб келяпти. Ҳозирги кунда мусобақа пешқадамининг меҳнат календарида 1984 йил қайд этилган.

Суратда: Ҳусан Тўхтаев.

В. Сироткин фотоси.

ПАРКЕНТ МЕВАЛАРИ ШИМОЛГА

ПАРКЕНТ районидаги Калинин номли мевачилик-боғдорчилик совхози меҳнаткашлари мевазорларда мўл ҳосил етиштиришди. Айни кунларда уни йиғиб-териб олиш қизғин олиб борилаяпти. Боғбонлар бу йил Иттифоқимизнинг шимолий ўлкалари — Камчатка, Магадан аҳолисига ҳам сархил мевалар етказиб бермоқдалар. Яқинда 176 тонна олма, олхўри ва бошқа маҳсулотлар шимолликлар дастурхонига жўнатилди.

Шу ҳафтада БАМ қурувчиларига ҳам 170 тонна маҳсулот юборилади. Умуман, совхоз боғбонлари мавсум охиригача шимолий районларга 600 тоннадан ортиқ мевалар жўнатишни мўлжалламоқдалар.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

ИШНИНГ ЖАДАЛ УСУЛЛАРИ

Тошкентдаги «Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги» тикувчилик бирлашмасидан Наталья Христунова бошлиқ бригада аъзоларининг сони 6 кишига қисқарди. Меҳнатни ташкил этишнинг бригада формаси жорий этилиб, тикувчиларнинг меҳнат унумдорлиги ғоят ошди. Ҳозир илғор коллективда ўттиз киши меҳнат қилади. Уларнинг ҳаммаси юқори малакали мастерлар бўлиб, ишлаб чиқариш технологиясини мукаммал билади, иш вақтидан оқилона фойдалана олади. Бу эса уларнинг ишлаб чиқариш программасини муваффақиятли уддалашларига ёрдам берди. Бригада ҳар куни смена топшириғини 10—15 процент ошириб адо этмоқда.

Кўпгина тажрибали ишчилар меҳнатга намунали муносабатда бўлмоқдалар. Маprat Алимова, Надежда Мельникова шулар жумласидандир. Улар ишнинг жадал усулларини ўзлаштириб, ўз участкаларидаги топшириқни уддалабгина қолмай, шу билан бирга ўртоқларига ҳам кўмаклашмоқдалар. Бу эса бутун конвейернинг бир маромда ишлашини таъминламоқда.

(ЎзТАГ мухбири).

СЎНГГИ СОАТДА

● ПРАГА

Чехословакия деҳқонлари жаҳон бозорида харидоргир муҳим экин — хмель йиғиштиришга киришдилар.

Бу йил мўл хмель ҳосили етишди. Қишлоқ меҳнаткашлари энг мақбул муддатларда мумкин қадар кўпроқ олий сорт хмель йиғиштириб олишни асосий вазифа қилиб қўйганлар. Бу экин ҳосилини йиғиштириш қарийб ҳамма ерда механизациялаштирилган. Бу йил ЧССР хўжаликларида 600 тадан кўп хмель ўрадиган агрегат ишлайди ва жами ҳосилнинг 95 процентнердан кўпини ўради.

Чехословакияда хмель «кўк тилла» деб айтилади. Таъми жиҳатидан дунёда энг яхши хмель ҳисобланади ва кўпгина мамлакатларнинг пиво пиширувчилари олий сорт пиво тайёрлашда шу хмелдан фойдаланадилар. Чехословакия жами хмель ҳосилининг ярмидан кўпини дунёнинг 70 мамлакатига экспорт қилади. Совет Иттифоқи Чехословакия хмелини кўп харид этадиган мамлакатлардан биридир.

● БАЙРУТ

Исроил босқинчилари босиб олинган Ливан территориясида жазо чораларини давом эттирмоқдалар. Босқинчилар Бараж, Баасирда, Жанубий Ливан ва тоғлик Шуф районининг бошқа кўпгина аҳоли пунктларида тинтувлар ўтказдилар. Ўнлаб тинч аҳоли турмаларга ташланди. Аммо босқинчиларнинг террори Ливан ватанпарварларининг ўз ватанини озод этиш учун курашини тўхтата олмайди. Партизанлар группаси Сайда — Тир йўлидаги Аббасия қишлоғи ёнида Исроилнинг ҳарбий соқчиларига ҳужум қилди. Бир неча босқинчи ўлдирилди ва жароҳатлантирилди.

● ТОКИО

Япония Компартияси маҳаллий ўз-ўзини бошқарув органларига ўтган якшанба ўтказилган оралиқ сайловда каттагина муваффақиятга эришди. «Акахата» газетасининг хабар қилишича, тўрт шаҳар ва 15 посёлка сайловчилари 32 коммунистга ишонч билдирдилар. ЯКП муниципал мажлислардаги вакилларини уч кишига кўпайтиришга муваффақ бўлди.

(ТАСС, 10 август).

ЯНГИЧА АНЪАНАЛАР—ДАВР ТАЛАБИ

КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленуми қарорларида идеология ишининг барча йўналишлари қаторида совет анъаналари ва урф-одатларини умумлаштириш ҳамда оммалаштириш, замонавий байрамлар ўтказиш, янгича урф-одатлар ва расм-русумларни ҳаётга чуқур сингдириш соҳасида партия, давлат ва жамоат ташкилотлари фаолиятини мувофиқлаштирган тарзда олиб бориш муҳим вазифа қилиб қўйилди.

Социалистик урф-одатларни такомиллаштиришда, улардан илмий-атеистик тарбия жараёнида унумли фойдаланишда катта имкониятлар мавжуд. Областда, шаҳар ва районларда янгича анъаналарни ҳаётга сингдириш, турмуш маданиятини ошириш бўйича тузилган жамоатчилик советлари бу соҳада изчил фаолият кўрсатмоқдалар.

Кейинги йилларда областимизда янги гражданлик урф-одатлари ва анъаналарини тарғиб қилишга бўлган қизиқиш сезиларли даражада ўсди. Замонавий маросимлар ҳар бир хонадонга йил сайин чуқурроқ сингиб боряпти. Улар омманинг меҳнат, сиёсий ва ижтимоий активлигини оширишга ёрдам беряпти. Область, шаҳар, район партия комитетларининг бюро мажлисларида, идеология ишининг бу муҳим соҳасидаги аҳвол мунтазам муҳокама қилиб бориляпти. Янги урф-одатлар ва маросимларни турмушга сингдириш бўйича тўпланган тажрибалар кенг оммалаштириляпти.

Янгича урф-одатлар ва маросимларни тарғиб қилиш ҳамда ҳаётга сингдириш бўйича тузилган область Советининг яқинда бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида биз бир қатор шаҳар ва район советлари фаолиятини таҳлил қилдик. Мажлисда янгича урф-одатларни турмушга тадбиқ этиш ҳамда меҳнаткашларни атеистик руҳда тарбиялаш бўйича Бекобод шаҳар Советининг ярим йиллик иш фаолияти кўриб чиқилди, «Янгича урф-одатлар — ҳаётга!» туркумидан берилаётган телекўрсатувларнинг таъсирчанлиги анализ қилинди, аҳолини атеистик руҳда тарбиялаш бўйича Оққўрғон район Советн олиб бораётган ишлар муҳокама қилинди. Мажлисда бу соҳадаги ишларни янада жонлантиришга ёрдам берувчи фойдали маслаҳатлар ва тавсиялар берилди.

Жойларда тузилган жамоатчилик советлари фаолияти кейинги йилларда сезиларли даражада активлашганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Янги урф-одатлар ва анъаналарни тарғиб қилиш ва ҳаётга жорий этиш бўйича тузилган район советлари омма ўртасида катта тарбиявий ишлар олиб бормоқдалар. Бу соҳада Тошкент районида бажарилаётган ишлар диққатга сазовордир. Район совети ташаббуси билан ўтказилган конференция катта амалий аҳамият касб этди. Унда меҳнаткашлар турмуш маданиятини юксалтиришда янгича урф-одатлар ва замонавий анъаналарнинг ролини ошириш бўйича қилинаётган ишлар ҳар томонлама муҳокама қилинди, камчиликлар аниқланди, фойдали тавсиялар қабул қилинди.

А. Икромов, Калинин, Бўка, Коммунистик ва бошқа районларда эса аҳоли турмуш маданиятини ошириш, янги урф-одатлар ва анъаналарни ҳаётга сингдириш билан шуғулланувчи ташкилот ҳамда муассасалар активлигини кучайтириш юзасидан худди шунга ўхшаш тадбирлар амалга оширилмоқда.

Кейинги йилларда областимизда янгича урф-одатларнинг таркибий қисми бўлган социалистик байрамлар ўтказишга алоҳида эътибор бериляпти. Тарихий саналарга бағишланган байрамлар янги ҳаёт учун кураш рамзи сифатида кенг нишонланмоқда. Тошкент, Чирчиқ, Ангрен шаҳарларида ёшларни ишчилар сафига қабул қилиш, ўроқ ва болға иттифоқига бағишланган байрамлар мазмунли ва мароқли ўтмоқда. Қишлоқ районларида эса «Ҳосил байрами», «Наврўз байрами» кенг нишонланмоқда. Бу байрамларни тайёрлаш ва ўтказишда барча меҳнаткашлар актив иштирок этмоқдалар.

Кейинги йилларда касб байрамлари ҳамманинг эсида қоладиган қилиб кўнгилли тарзда ташкил этилмоқда. Айниқса, металлурглар, бинокорлар, кимёгарлар ва бошқа касб кунлари катта тантанага айланмоқда. Байрам кунлари ҳунар-техника билим юртини тамомлаб келган йигит-қизлар донгдор металлурглар, кимёгарлар, бинокорлар, умуман қаҳрамон ишчилар синфи сафига тантанали равишда қўшилмоқдалар. Шу куни зарбдор ишчилар билан учрашиб, улар суҳбатидан баҳраманд бўлмоқдалар.

Кўпгина районларда меҳнаткашлар турмуш маданиятини ошириш ва янгича урф-одатларни жорий этиш комплекс тарзда ҳал қилинмоқда. Қурилаётган янги маданий комплекслар илғор оммавий тадбирларни кўпчилик иштирокида ўтказишга имкон яратиб бермоқда. Бу соҳада Бекобод районидаги Ленин номли колхозда амалга оширилаётган ишлар диққатга сазовордир. Колхозда қисқа вақт ичида 5 та маданий-маиший объект, 3 та болалар боғчаси, маиший хизмат кўрсатиш корхонаси, спорт иншооти, мактаблар қуриб битказилди. 600 ўринли маданият саройида турли хил оммавий-сиёсий тадбирлар мунтазам ўтказилмоқда. Колхоз жанговар ва меҳнат шуҳрати музейи тарбиявий ишлар марказига айланган. Бу ерда уруш ва меҳнат ветеранлари билан ёшларнинг учрашувлари тез-тез бўлиб турибди.

Бекобод шаҳар партия комитети аҳоли турмуш маданиятини ошириш ва янгича урф-одатларни ҳаётга сингдириш бўйича тадбирларни планли тарзда олиб боряпти.

КПСС Марказий Комитети июнь (1983 йил) Пленуми қарорлари—ҳаётга!

КПСС XXVI съезди, Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини амалга ошириш бўйича тузилган комплекс тадбирлар янгича урф-одатлар ва анъаналарни тарғиб қилиш ҳамда ҳаётга сингдиришга унумли хизмат қилмоқда. Шаҳар партия комитети бюроси, шаҳар ижроия комитети мажлисларида белгиланган вазифалар қандай бажарилаётганлиги мунтазам муҳокама қилиб бориляпти.

Ўтган ярим йил мобайнида шаҳар маданият муассасалари янгича урф-одатлар ва маросимларга бағишланган 68 та муҳим тадбир ўтказди. Уларда минглаб бекободликлар иштирок этди. Металлурглар маданият саройида «Шараф ва шуҳрат — меҳнатга яраша!» деган шиор остида мастерлар кунини нишонлаш яхши анъанага айланган. Бундан ташқари ёшларни Совет Армияси сафига кузатиш, вояга етган йигит-қизларга Совет паспорти топшириш маросимлари кенг омма иштирокида ўтказилмоқда. Халқ университети машғулотларида маданий турмуш, рўзғор тутиш, оилавий байрамларга оид маслаҳатлар беряпти.

Оққўрғон районида атеистик темада лекция ўқувчи лекторлар маҳоратини ошириш бўйича халқ университети ташкил этилиб яхши иш қилинди. Район маданият бўлими атеистик пропагандани мунтазам олиб бориш мақсадида беш йилликка мўлжалланган тадбирлар планини ишлаб чиққан. План қандай бажарилаётганлиги вақти-вақти билан муҳокама қилиниб турилибди.

Районда пахта байрами, ҳалок бўлганлар хотирасини эслаш, ўроқ ва болға иттифоқи байрами ўтказиш ҳам яхши анъанага айланган. Туғилаётган янгича урф-одатлар ва маросимлар район газетаси ҳамда маҳаллий радио орқали кенг тарғиб этиляпти.

Меҳнаткашларни атеистик руҳда тарбиялашда, турмуш маданиятини оширишда бевосита турар-жойларда олиб борилаётган оммавий-сиёсий ишлар ҳам яхши самара беряпти. Чирчиқ шаҳар микрорайонларида, ишчи посёлкаларида ташкил этилган ёзги агитмайдончалар ҳар оқшом кимёгар ва металлурглар билан гавжум бўляпти. Улар ҳузурига атеист олимлар, маданият ходимлари, санъаткорлар меҳмон бўлиб келишяпти. Фан ва техника тараққиётига оид лекциялар, намойиш қилинаётган ҳужжатли, илмий-оммабоп фильмлар, турли хил кўргазмалар кишилар дунёқарашини шакллантиришга ёрдам беряпти. С. Раҳимов, А. Икромов районлари маҳаллаларида ҳам шундай тадбирлар тез-тез ўтказиб турилибди. Шу боисдан ҳам бу шаҳар ва район турар-жойларида янгича анъаналар тезроқ ҳаётга сингаяпти, замонавий урф-одатлар кенг ёйилаяпти. Буни ўтказилаётган тўйлар мисолида ҳам кўриш мумкин. Ҳозир кўпгина маҳаллаларда тўйлар маълум тартибда ихчам ўтаяпти, ортиқча исрофгарчиликларга йўл қўйилмаяпти. Тўй комиссияларининг жойларда таъсир кучи ошиб бораётганлиги қувонарли ҳолдир.

Афсуски, баъзи шаҳар ва қишлоқ районларида ҳамон эскича тўйлар давом этаяпти. «Тошкент ҳақиқати» газетаси саҳифаларида «Тўйлар оғизда эмас, амалда янгича бўлсин» деган умумий шиор остида берилаётган туркум мақолаларда бу соҳадаги камчиликлар тўғри танқид қилинмоқда. Шу ўринда Янгийўл, Ғалаба, Бўстонлиқ районларида янгича маросимларга етарлича эътибор берилмаётганлигини афсусланиб таъкидлаш лозим. Район маданият бўлимлари, кино бошқармалари, идеология муассасалари ҳам совет маросимларини тарғиб этишда ҳамжиҳатлик билан иш тутмаяптилар. Янгича урф-одатлар ва анъаналарни тарғиб этиш ҳамда ҳаётга сингдириш бўйича тузилган советлар бу соҳада актив фаолият кўрсатишлари керак.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумида ҳам, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленумида ҳам давр талаблари асосида туғилаётган прогрессив анъаналарни ривожлантириш, улар ёрдамида тарбиявий ишларни талаб даражасига кўтариш идеология ходимларининг муҳим вазифаси эканлиги алоҳида уқтирилди. Бинобарин, меҳнаткашлар ўртасида олиб борилаётган идеология, оммавий-сиёсий ишлар самарадорлигини ошириш бу соҳадаги муҳим вазифага комплекс тарзда ёндошувни тақозо этади.

Э. ШОДМОНОВ,
Тошкент область партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири.

● Тошкент асбобсозлик заводида кўплаб сифат жонкуярларини учратиш мумкин. Шулардан бири ёш станокчи Матлуба Раҳимовадир. Илғор ишчи барча маҳсулотларни биринчи тақдим этишдаёқ топширишга эришяпти.

Суратда: Матлуба Раҳимова тайёр маҳсулотларни кўздан кечиряпти.

В. Сироткин фотоси.

ТАБРИКЛАЙМИЗ

ИЛҒОР УСУЛ САМАРАСИ

СССР Молия министрлиги коллегияси ҳамда давлат муассасалари ходимлари касаба союзлари Марказий Комитети президиумининг қарорига мувофиқ молия ва страхование органлари коллективлари ўртасидаги Бутуниттифоқ социалистик мусобақанинг 1983 йил иккинчи квартал якунларига кўра Тошкент область давлат страхованиеси бошқармаси иккинчи даражали пул мукофоти билан тақдирланди. Бу ютуқларга қандай қилиб эришилди? Область давлат страхование бошқармасининг бошлиғи А. ТУРСУНОВ ана шу саволга жавоб беради.

— Бугунги кунда давлат страхованиеси хизматидан деярли ҳар бир корхона, ҳар бир оила фойдаланмоқда. Чунки у давлат маблағларини беҳуда сарфлашга йўл қўймаслик, моддий бойликларни авайлаб сақлаш имконини бермоқда.

Бошқармамиз ходимлари шу йилнинг биринчи ярми якунларига кўра страхованиенинг барча турлари бўйича белгиланган план топшириқларини ошириб бажардилар. Айниқса, йилнинг иккинчи кварталида салмоқли ютуқларни қўлга киритдик. Квартал плани 111,9 процентга бажарилди.

Ҳозирги вақтда областимизда 417 штатсиз страхование агентлари ишлаб турибди. Улар аҳоли кенг қатлами орасида катта тушунтириш ишларини олиб боришмоқда.

Шу йилнинг апрель — июнь ойлари давомида жойларда бўлиб ўтган сел, бўрон, дўл натижасида айрим хўжаликларга, қатор объектларга ҳамда колхоз ва совхозларнинг экин майдонларига маълум даражада зарар етди. Область давлат страхованиеси органлари шахсий хўжаликлар, колхоз ва совхозлар кўрган зарарни тўлаш учун оператив чора-тадбирлар белгиладилар ва уларни амалга оширдилар. Ўтган ярим йил мобайнида жами 15121,9 минг сўм страхование суммаси тўланди.

Эришаётган ютуқларимизнинг бош омилларидан бири ишимизга янги системанинг жорий қилинишидир. Ҳозир мавжуд 23 та давлат страхование инспекциясининг 12 таси бригада методи системасида ишламоқда. Областимизда ишлаб турган штатсиз страхование агентларидан 162 нафари 36 та бригадага бириктирилган.

Бригада методи системаси айниқса бу йил кенг ривож топди. Масалан, ўтган бир квартал мобайнида бу метод билан ишлаётган бригадалар сони 50 процент кўпайди. Янги усулда ишлаш айниқса Бекобод, Янгиобод, Наримонов шаҳарларида ҳамда Тошкент районида намунали йўлга қўйилган. Бу район ва шаҳарларнинг илғор иш тажрибалари кенг пропаганда қилинмоқда.

Янгиобод шаҳрида шахсий страхование қилиш бўйича энг яхши кўрсаткичга эришилган. Бу шаҳардаги ҳар бир ишчи ёки хизматчи давлат страхованиеси инспекцияси билан бир ёки иккита шартнома тузган. Шунингдек шаҳарда буюмларни страхование қилиш ҳам ривожланмоқда. Тошкент районида эса ҳаётни страхование қилиш бўйича энг юқори кўрсаткичларга эришилган.

Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида қўлга киритилган натижа бизни янги ғалабалар сари руҳлантирмоқда.

РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙЛАБ

ТОМОРҚА ХЎЖАЛИГИ РИВОЖЛАНМОҚДА

● ДОВҚИЗТОҒ геология-разведка экспедицияси посёлкасига бу йил ёзда мева ва сабзавот олиб келиш зарурати бўлмади. Геологлар бу маҳсулотларни ўзлари етиштирмоқдалар.

Бу ерда ҳар уч оиланинг бири ўз томорқа участкасига эга. Оила аъзолари мевали дарахтлар ва ток ўстириб, помидор, бодринг, пиёз, картошка ва редиска етиштирмоқдалар. Жамоат ёрдамчи хўжалиги ҳам ташкил этилди. Шу йилнинг ўзидагина 25 гектар майдонга сабзавот ва полиз экинлари экилди, 5 гектар майдонда мевали боғ барпо этилди.

Геологлар экинзорлар ва боғларни суғориш учун бир нечта артезиан қудуғи пармаладилар, махсус қазилган котлованга сув тўпланади. Бу йил мана шу кўлбола сув ҳавзасига бир неча юз минг балиқ чавақлари қўйиб юборилди.

Навоий.

БОЛАЛИ АЁЛЛАР УЧУН

● НОРИН районидаги «СССР 50 йиллиги» колхозида болали аёллар учун қурилган профилакторий дастлабки дам олувчиларни қабул қилди. Бу ерда бир вақтнинг ўзида колхозчи аёллардан 50 киши ўз фарзандлари билан бирга касаба союз комитетининг имтиёзли йўлланмаларини олиб ҳордиқ чиқаради ва даволанади.

Шифохона социал ривожланиш планига мувофиқ колхоз маблағига мевали боғлар орасида қад кўтариб, унда энг янги медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланган даволаш ва диагностика кабинетлари бор.

Наманган области.

МАШИНАЛАР ТЕРИМГА ШАЙ

● ОЛТИАРИҚ районидаги «Пахтаобод» колхози далаларида барча машина-механизмлар теримга шай қилиб қўйилди. Хўжалик пахтакорлари район сельхозтехника мутахассислари ёрдамида ҳамма терим машиналарини, кўрак тозалайдиган агрегатларни ремонтдан чиқардилар. Ҳосилни қоп-қанорсиз ташийдиган трактор прицеплари ҳам мавсумга тахт қилинди: икки сменада ишлайдиган механизаторлар экипажлари тузилди.

Беш йилликнинг учинчи йилида колхоз дала гвардиячилари машиналар бункеридан бир минг икки юз тонна «оқ олтин» тўкиш мажбуриятини олдилар.

(ЎзТАГ мухбири).

● Олмалиқ мис эритиш заводида беш йилликни муддатидан илгари бажариш ҳаракати тобора авж олмоқда. Корхонанинг мис эритувчиси В. Панфилов ҳам шу ташаббусга қўшилганлардан. У айни пайтда 1984 йил ҳисобига маҳсулот топширяпти.

Суратда: В. Панфилов.

А. Тўраев фотоси.

ТОШКЕНТ — ХАСКОВО

ТАЖРИБАЛАРИМИЗНИ ЎРТОҚЛАШАМИЗ

Коллективимиз бир неча йилдан бери Болгария Халқ Республикасидаги «Вулкан» цемент заводи меҳнаткашлари билан мусобақалашиб келади. Бу мусобақа ўз таъсирчанлиги билан амалий ишимизда сезиларли силжишлар ясаётганлиги сир эмас. Турдош корхонадаги қатор янгиликлар корхонамиз ишлаб чиқариш технологиясидан ўрин олган. Бундан ташқари, асбоцемент қувурлари тайёрлаш жараёнидаги прогрессив тадбирлар ҳар иккала корхона ишлаб чиқаришига тадбиқ этилди.

Болгария Халқ Республикасининг бир гуруҳ ишлаб чиқариш илғорлари қатори Димитровград шаҳридаги «Вулкан» цемент заводининг асбоцемент қувурлари тайёрлаш бўйича комплекс бригадаси бошлиғи Петр Дуков мени сиртқи мусобақага чақирганлигидан қувондим. Коллективимиз аъзолари ҳам уни қўллаб-қувватлашди.

Бригадамиз ютуқлари ҳақида кўп гапириш мумкин. Ўтган ярим йил ичида барча техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича топшириқлар зиёдаси билан адо этилди. Пландаги 90,4 миллион шартли плита ўрнига 93,3 миллион шартли плита тайёрланди.

Беш йиллик бошида бригадамиз азаматлари «Беш йилликни — тўрт йилда бажарайлик» шиори остида бошланган ҳаракатга биринчилар қатори қўшилдилар. Шундан сўнг барча ички резервлар аниқланиб, ишга солина бошланди. Ҳозирнинг ўзидаёқ ўз сўзимизнинг устидан чиқа олишимиз аниқ бўлиб қолди. Айни кунларда 1984 йилнинг март ойи ҳисобига маҳсулот топширяпмиз.

Лекин бу ҳам имкониятларимизнинг чегараси бўлмаса керак. Чунки, кўзланган маррадан ҳам ўзамиз. Ана шуларни ҳисобга олиб имкониятларимизни қайта кўриб чиқдик. Шунга кўра 1983 йил планини меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатининг 25 йиллик байрамига қадар якунлашга сўз бердик. Бу бирлашма бўйича жуда юқори мажбуриятдир. Лекин унинг устидан чиқамиз. «Вулкан» цемент заводининг Петр Дуков бошчилигидаги комплекс бригадаси коллективи ҳам айнан ана шундай юқори марраларни кўзлаган.

З. ҚОРАЕВ,
«Ахангаранцемент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бригада бошлиғи, «Гранит» область мукофотининг лауреати.

ИШ ВАҚТИ—ИШГА

ИЗЗА ҚИЛИШДИ

Тошкент тўқимачилик комбинати нафақат областимиз, балки республикамиздаги энг йирик саноат корхоналаридан бири. Бу ерда бажарилаётган ишлар кўлами, маҳсулот ҳажми, тўқимачилар сони шундай дейишга асос бўла олади. Комбинат республикамиз индустриясининг тўнғичларидан бири эканлигини ҳисобга олсак, биз ҳар борада — ишлаб чиқаришда ҳам, маҳсулот сифатини яхшилаш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашда ҳам, шаҳар жамоат ҳаётида ҳам барчага намуна бўлмоғимиз лозим.

Комбинат маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ана шу масалаларни доимо диққат марказида тутиб келмоқдалар. Айниқса, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленумидан сўнг ҳар бир меҳнат коллективида намунали тартиб ўрнатиш, давлат ва ишлаб чиқариш интизомининг бузилишига қарши кескин кураш чоралари ишлаб чиқилди. Халқ контроли группалари, назоратчилар, комсомол прожектори, касаба союз ва комсомол активларининг ҳаракатлари ҳам шу мақсадга қаратилди. Шундан бери бўлиб ўтган бирорта партия, касаба союз ва комсомол йиғилишларида меҳнат интизоми ҳақида алоҳида тўхталинмаганлигини эслай олмайман.

Лекин биргина гап билан иш битмайди. Бу ҳаммага маълум. Ишлаб чиқаришда, меҳнат интизомини мустаҳкамлашда сезиларли силжишга эришиш учун амалий чораларни ҳам кўриш зарур. Ана шуни ҳисобга олиб илғор ишчилар, социалистик мусобақа пешқадамларини рағбатлантириш ва айни пайтнинг ўзида қолоқлар, ишга кечикиб келувчиларга нисбатан жиддий чораларни кўриш шартлари ишлаб чиқилди.

Комбинатнинг қатор фабрика ва филиалларида, «Наштар», «Комсомол прожектори» ҳамда бошқа деворий газеталар ташкил этилиб, улар корхонанинг энг кўринарли ерига осиб қўйиладиган бўлди. Ҳар куни ишга кечикиб келганларнинг исм фамилиялари деворий газеталарда қайд этилади. Радиоузел орқали бериладиган эшиттиришларда ҳам уларнинг номлари тилга олинади.

Бундай тадбирлар ишга кечикиб келиш, сабабсиз сменага чиқмаслик ҳолларини кескин камайтирди. Лекин айримлар шундан ҳам тўғри хулоса чиқармаганлиги, коллективдаги иқлимни бузмаслиги учун уларга нисбатан, албатта, маъмурий чора кўриш зарур бўлди.

Пардозлаш фабрикасида шундай ишчилар учраб турганлиги билан коллектив муроса қилмади. Электр цехининг слесари К. Симоненко ва Қ. Кенжабоевларнинг бесабаб ишга келмасликлари коллектив умумий йиғилишида муҳокама қилинди. Ҳамкасблар ўзларининг дўстона маслаҳатларини баён этиш билан бирга уларга нисбатан бўлган норозиликларини билдирдилар. Ўзгача бўлиши ҳам мумкин эмасди. Чунки ойлик, квартал иш якунларига кўра ҳар бир коллектив қандай юқори натижага эришмасин, меҳнат интизомини бузувчилар бўлса, социалистик мусобақада уларга умуман мукофотли ўрин берилмайди.

Лекин ҳар иккала слесарь ўз айбини чуқур тушуниб етганлиги ҳамда келгусида бундай ҳоллар қайтарилмаслигига сўз берганлигини ҳисобга олиб, уларга ҳайфсан эълон қилиш билан чекланилди. Айни пайтнинг ўзида яна шундай ҳоллар такрорланса уларнинг ишлари ўртоқлик судига топширилиши маълум қилинди.

Гул босиш цехида меҳнат интизомининг бузилишига йўл қўйган С. Цой ва Р. Шариповаларга нисбатан кўрилган маъмурий чора бошқалар учун ҳам ибрат бўлади деб ўйлаймиз. Бир неча бор такрор интизомни бузган ҳар иккала ишчига аввал қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Сўнгра улар мукофотдан маҳрум этилди.

Комбинатнинг барча ишлаб чиқариш бўлинмаларида меҳнат интизомини бузувчиларга нисбатан кураш тобора кучайяпти. Афсуски, ана шундай кескин чоралардан ҳам чўчимайдиган, коллективни менсимайдиган, «бу ер бўлмаса бошқа ерда — ишчи кучи етишмайдиган корхонада жон деб қабул қилишади» деб ўзини овутадиган, шу хатти-ҳаракати билан ишчи деган шарафли номни оёқ ости қилаётган тўқимачилар ҳам йўқ эмас.

Лекин комбинат коллективи бундай кишиларга нисбатан лоқайд бўлишни ўзи учун эп кўрмайди. Коллективга қўл силтаб кетган дангаса бошқа коллективга бориб ҳам ишчилар учун ёмон намуна кўрсатиши, у ердаги соғлом муҳитни бузиши аниқ.

...В. Ряхова ва Р. Усмоновалар мунтазам ишга кечикиб келиш ёки сменадан эрта кетишни одат қилиб олдилар. Маъмурият улар билан бир неча бор суҳбатлар ўтказди. Бўлмади. Ҳайфсан эълон қилинди. Натижа бермади. Ишлари ўртоқлик судига оширилди. Ўзгаришмади. Қанчалик ачинарли бўлмасин пировардида уларни ишдан бўшатишга мажбур бўлдик. Лекин юқорида таъкидлаб ўтганимиздек ишни шу ҳолича ташлаб қўйиш тўғри бўлмасди. Уларнинг хатти ҳаракатлари ўқиш жойларига маълум қилинди. Яқинда Тошкент халқ хўжалиги институти ректоратидан жавоб хати олинди. Унда айтилишича институт сиртқи бўлимининг иккинчи курсида таҳсил кўраётган В. Ряхова студентликка ҳам муносиб эмас деб топилган.

Албатта, бу хабар ҳеч кимни қувонтирмади. Аксинча. Лекин, бу воқеа бошқалар учун ибрат бўлишини эслаганимизда шундай йўл тутиб тўғри қилганлигимизга ишондик. Қолаверса, интизомни мустаҳкамлаш меҳнат унумдорлигини оширишнинг муҳим омили ҳисобланади. Кўпгина коллективларда меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига худди қўшимча қувватларни ишга туширгандек маҳсулот тайёрлаш кўпаймоқда. Комбинатимизда бу борада қилинаётган ишларни кўнгилдагидек дейиш мумкин эмас. Лекин ҳали қилинадиган ишлар талайгина ва улар албатта амалга оширилади. Чунки, юксак мажбуриятларнинг бажарилиши кўп жиҳатдан шунга боғлиқдир.

Х. АСҚАРОВ,
Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчиси, «Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

В. Й. ЗОҲИДОВ ХОТИРАСИНИ АБАДИЙЛАШТИРИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ҳамза номидаги Санъатшунослик институтининг собиқ директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Воҳид Йўлдошевич Зоҳидовнинг республикада фан, адабиёт ва санъатни ривожлантириш соҳасидаги катта хизматларини ҳисобга олиб унинг хотирасини абадийлаштириш мақсадида Тошкент шаҳридаги бир кўча ва бир мактабни В. Й. Зоҳидов номига қўйишга, унинг қабрига бюст ўрнатишга қарор қилдилар.

(ЎзТАГ).

СЕНИНГ ЁРДАМИНГ КЕРАК

МАЪНАВИЯТ ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

— Мамажон — Лочиннинг ўғли, — дейишади у ҳақда Фарғона водийсида. Бу кишининг узоқ меҳнат йўлидаги парвози ниҳоятда юксак ва шижоатли. Мен у ҳақда «Агар Мамажон Лочиновнинг лочин боқиши бирон бир тақир тоғ қоясига тушса, ўша ерда боғ-роғлар пайдо бўлди, деб ҳисоблайверинг» — деб айтганларини эшитганман. Мамажон туғилиб ўсган Машхат қишлоғи атрофини худди туя ўркачлари сингари сап-сариқ баландликлар, қуёш тафтида жизғанак бўлган тепаликлар ўраб олган... Уларни нима қилса бўлади? Лочинов бошчилик қилаётган меҳнатсевар кишиларнинг моҳир қўллари уларни бирин-кетин забт этди.

Алишер Навоий номли колхознинг машҳур бригадаси етакчиси саксондан ошиб қолди. У 1944 йилдан бери Коммунистик партия сафида, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, иккита Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени нишондори. Бугунги кунда унинг бригадасига ўғли Маъруфжон раҳбарлик қилмоқда. Мамажон отанинг ўзи эса қарилик гаштини сурмоқда. Колхознинг фахрий аъзоси сифатида оқсоқоллар кенгашига бошчилик қиляпти.

Яқинда мен у билан учрашиш шарафига муяссар бўлдим. Суҳбатлашдик. Суҳбатимиз ҳар бир кишининг ҳаётий позицияси, қадр-қиммати, ғамхўрлиги ҳақида борди. Муҳтарам инсоннинг қуйида эълон қилинаётган суҳбати шу ҳақдадир.

Й. МУҚИМОВ,
(«Правда» мухбири).
Ўзбекистон ССР.

Бобомни яхши эслайман. У биз болаларга қадимий ривоятларни неча марталаб айтиб берар, яхшиликка муҳаббат билан қараш ва ёмонликка нафрат билан муносабатда бўлишни ўргатарди. Кунлардан бир кун шундай деганди: «Қароқчига дуч келиш жуда хавфли. Шундай эмасми, бўталарим? Нима учун? У талаши, шип-шийдон қилиб кетиши мумкин. Аммо ҳаётда бевафо дўстга йўлиқишдан ёмони йўқ. У сенга хиёнат қилиши мумкин. Аммо бундан ҳам хавфлиси бор. У лоқайд одамдир. Бундай одам кишининг ўтда ёнаётганини, сувда чўкаётганини кўрса-да, ёрдамга келмайди. Кишини ўлдираётганларни кўрса ҳам парво қилмай ўтиб кетаверади».

Биз унинг ўгитларини тинглар эканмиз, баъзан этларимиз жимирлашиб кетарди. Бобом эса кулиб қўярди-да, сўнг бу ёруғ дунёда яхши одамлар кўп, шунинг учун хафа бўлишга ўрин йўқ, дерди.

Бу ҳақиқат. Ҳаётимиз олға борган сари сезгир, ғамхўр одамлар кўпайиб боради. Яхши иш эсда қолади. Сени ҳам яхшиликка яхшилик билан жавоб беришга даъват қилади.

Бунга анча бўлди. Эсимда, бир қоп буғдойни эшакка юклаб борардим. Эшак қоқилиб, қоп йўлга ағдарилиб тушди. Бир ўзимнинг қопни яна эшакка ортишга кучим етмасди. Йўл четида турибману, ҳозир кимдир келади-да, отидан тушиб менга ёрдамлашади, деб ўйлардим. Битта чавандоз ёнимдан индамай ўтиб кетди. Бошқаси ҳам шундай қилди. Икки соат ўтибдики, ёрдамдан дарак йўқ. Йиғламоқдан бери бўлдим. Шунақа пайтда каллангда ҳар хил ёмон хаёллар ғужғон ўйнаркан: яхши одамлар йўқ, ҳеч кимнинг сен билан иши йўқ, Мамажон! Бирдан кўзим газик машинасига тушди. У ҳозиргиларига асло ўхшамайди. Ўттизинчи йиллардаги эски маркадаги газик эди. Райкомнинг машинаси, ўйладим мен, тўхтамай ўтиб кетади. Негаки секретарнинг ишлари кўп. Йўқ, тўхтади. Машинадан сочлари оқара бошлаган баланд бўйли киши тушди. Мен билан сўрашиб, лаънати қопни эшакка юклашда ёрдам берди.

Бир қарашда бу гап майда нарсага ўхшайди. Аммо ўшандан бери агар сенинг ёрдаминг бировга керак бўлса — ёрдам бер, деган шиор мен учун қонун бўлиб қолди. Орадан бир йил ўтгач мен райкомнинг оқ сочли ходимидан олган яхшилигимга жавоб бердим. Бизнинг бригадамиз Юмалоқ тепани ўзлаштирарди. Маълумки, у пайтларда ҳақиқий маънодаги йўл йўқ эди. Кўза кўтариб сувга кетган ўғлим ҳаллослаб орқасига югуриб қайтиб келди. У суғорилаётган дала ёнида машинани ботқоқ ичидан икки киши ҳеч чиқара олмаётганликларини энтикиб-энтикиб гапириб берди. Ўртоқларимга, уларга ёрдам бериш керакмиди, дегандай мурожаат қилдим. Уч кишини ажратишди. Биз харсанг тошлар йиғиб, ғилдирак тагларига шох-шаббаларни ташладик. Натижада машина қуруқ ерга чиқиб олди. Бундан кўмак берганлар ҳам, ёрдам олганлар ҳам ниҳоятда хурсанд бўлишди.

Мен демоқчиманки, гап сен нима қилдинг, катта ёрдам бердингми, кичик ёрдам бердингми, бунда эмас. Муҳими бошқа нарсада. Лоқайд бўлмаслик керак.

Албатта, бу ўринда кенг кўламдаги катта ишлар тўғрисида ҳикоя қилиш мумкин. Масалан, завод ёки колхоз бригадири ўзини қолоқ бригадага юборишларини илтимос қилгани, ўша қолоқларни илғорлар сафига олиб чиқишга интилгани тўғрисида ҳикоя қилиш ҳам мумкин. Ёки жамоатчилик, партия ва совет органлари босар-тусарини билмай қолган, шахсий манфаатини жамият манфаатларидан устун қўя бошлаган кишиларга ўз вақтида ёрдам берганликлари тўғрисида ҳам сўз очиш мумкин эди.

Бу хилдаги мисоллар ҳар биримизнинг хотирамизда кўплаб сақланади. Яширишнинг нима кераги бор. Бундай мисоллар онда-сонда учраса-да, аммо бор.

Бизнинг Наманганда колхоз раиси Икромов деган бўларди. Эҳтимол эшитгандирсиз? Ўшанда кўнгилсиз бир иш бўлган эди. Лекин бу воқеанинг олдини олиш, кўнгилсизликка чек қўйишга имкон бор эди. Бутун республикага «Ленинград» колхози ва унинг раисининг шуҳрати таралган эди. Икромовга ҳурмат ва эътибор кўрсатишди, ҳаммани ундан ибрат олишга чақиришди. Оқибатда унинг боши айланиб, мақтовлардан эсанкираб, мағрурлана бошлади. Колхознинг барча муваффақиятлари мен туфайли, деб ён-атрофидаги кишиларнинг фикрлари билан ҳисоблашмай қўйди. Одамларга нисбатан қўпол муомалада бўла бошлади. Хўш, сиз ўйлайсизки, буларнинг ҳаммасини район, область раҳбар доиралари кўришмасмиди? Бутун гап ана шунда-да. Кўришарди. Аммо ҳеч қандай ёмонлик рўй бераётгани йўқ, дегандай кўзини чирт юмиб ўтиб кетаверишарди. Шу туфайли Икромов ҳурмат-эътиборда, иззат-икромда юраверди. Бундай пайтларда юз берадиган воқеа юз берди: одамлар ундан юз ўгиришди.

Мансабдор шахслар қиладиган жиноятлар, хатолар, нуқсонларга бефарқ қараш, ҳамма нарсани кечиб кетавериш позицияси албатта хунук оқибатларга олиб келади.

Инсон халқ бахт-саодати учун меҳнат қилса, ўз қадамини давр одимлари билан ҳамоҳанг ташласа, ўз ишларини тор шахсий манфаатларига қурбон қилмай, коллектив, жамият манфаатлари билан узвий боғласа, бунёдкорлик ақл-идрокига эга бўлса у тўлақонли ҳаёт кечиради. Агар у худбинлик, ёмон одатлар асоратига тушиб қолса у ҳолда, чор атрофидагиларнинг ишончи ва ҳурмат-эътиборидан маҳрум бўлади. Ҳасадгўйликни олинг. Агар бу нарса ҳамманинг ҳурмат-эътиборини қозонган кишиларга ўхшашга интилиш туфайли юзага келган бўлса, яхши ишлар қилса, бу нарса кишини юксакликларга кўтаради, унинг ҳаётини янада мазмундор ва саботли қилади. Аммо ҳасадгўйлик эса бутунлай бошқа нарса. У қалбни кемиради, кишини ёмон ишларга бошлайди. Мен узоқ умр кўрдим ва шуни яхши биламанки, кўпгина ҳолларда ҳасадгўй одамларнинг иши ҳеч қачон ўнгидан келган эмас. Хўш, нима учун, деб сўрашингиз мумкин. Чунки, улар шошқалоқлик қиладилар. Бошқаларга етиб олиш ва улардан ўзиб кетишда қўполликка йўл қўядилар. Ўйламай қадам босадилар. Натижада бу нарса кўнгилсиз воқеаларга, аксарият ҳолларда ёмон оқибатларга олиб келади. Яна бир нарса бор. Агар диққат билан қарасангиз ҳасадчи кишилар совуққонлик билан ишлайдилар. Бундай одам шижоат билан меҳнат қилаётган, янада яхшироқ натижаларга эришишга ҳаракат қилаётган кишиларни ёқтирмайди, ҳатто кўролмайди. Баъзан шундай ҳоллар ҳам учрайдики, ҳасадгўй бундай одамларга халақит беришга, оёғидан чалишга интилади. Яхши ва олижаноб ишларни қоралаб, юмалоқ хатлар ёзади, ҳар хил миш-мишларни тарқатади.

Яқинда Қува районида бир гуруҳ миш-мишчилар фош қилинди. Республикада ҳамма бу районнинг дадил одимлар билан олға бораётганлигини яхши билади. Метинсимон тоғ ён бағирлари ҳам унумдор майдонларга айланди. Ўнғайсиз жойлар ўзлаштирилиб кенг анорзорлар барпо қилинди. Бу ҳақиқий қаҳрамонликдир. Мен ўз тажрибамдан метинсимон тоғ ён бағирлари инсон измига бўйсуниши учун нақадар кўп куч-ғайрат сарфланиши зарурлигини яхши биламан. Бу ерда бир неча йил муқаддам вужудга келган «Анор» совхози ҳар йили шаҳарликларга ўнлаб тонна она заминнинг шифобахш неъматини жўнатмоқда. Тап-тақир адирларда республикадаги энг йирик чорвачилик комплекси қад кўтариб, у кўплаб гўшт ва сут етиштирмоқда. Пахта экадиган Қува райони яқин-яқинларгача чорвачилик маҳсулотларига катта эҳтиёж сезар, уларни мамлакатнинг бошқа районларидан келтирар эди. Эндиликда эса қуваликлар фақат ўзларини гўшт ва сут билан таъминлаб қолмай, қўшниларга ҳам жўнатмоқдалар.

Район маркази чеккасида яна битта адир бор эди. Уни ҳам тугатишга қарор қилдилар. Адирни текислаб, ҳашар йўли билан мебель фабрикаси қурдилар. Бу ишга киришаётганларида, гир атрофимизда янги посёлкалар пайдо бўлмоқда, одамлар яхшигина даромад олмоқдалар, шундай экан бизнинг квартираларимиз қулай ва шинам мебеллар билан жиҳозлансин, деб фикрлашган эдилар.

Қуваликларнинг муваффақиятлари қандайдир туҳматчининг кўнглига ўтирмади. Турли идораларга қараб қора бўёқ билан чапланган юмалоқ хатлар уча бошлади. Улар районнинг синалган етакчиларига, коммунистларига — яхши ишларнинг ташаббускорларига қарши ёзилган эди. Хўш, буларни ким ёзган? Уни Худойберганов деган шахс ёзган эди. У ўзини Улуғ Ватан уруши ветерани деб кўрсатарди. Бироқ, яхшилаб текширилганда унинг ҳеч қандай уруш қатнашчиси эмаслиги аниқланди. У уруш инвалидининг дафтарчасини ўзлаштириб олиб, ўз номига ўтказган, ўн йил мобайнида ҳеч қаерда ишламай келган. Ўзи ҳеч қандай иш билан шуғулланмас, одамлар учун фаровонлик яратаётганларни кўролмасди.

Сиз эҳтимол, Ўзбекистонда мана ўн беш йилдирки, қишлоқда турмуш маданиятини ошириш учун олижаноб ҳаракат кенг кўламда ривожланаётганини эшитгандирсиз. Бу ҳаракатнинг мақсади битта. Эски, яшаш учун ноқулай бўлган қишлоқларни тугатиш ва улар ўрнида шу кун талабларига жавоб берувчи замонавий посёлкаларни тиклашдан иборат.

Поп райони деҳқонлари биринчилар қаторида дараларда, тоғ қоялари этакларида қисилиб қолган қишлоқларни бошқа жойларга кўчиришга киришдилар. Шу йўл билан бугунги шаҳарларимиз қиёфасидан ҳеч қолишмайдиган гўзал посёлкалар бунёд бўлди. Уларга пахтакорлар, чорвадорлар оилалари кўчиб кирди. Кишилар қувонишар, ўз меҳнатлари самарасидан фахрланишарди. Айни пайтда область марказига, республика пойтахтига эски гувала қишлоқлар «тақдири»дан йиғлаб ёзилган мактублар турнақатор бўлиб кела бошлади. Бу қишлоқларда гўё авлодлар руҳи яшар, ҳар бир гувалада уларнинг бармоқ излари бор эмиш. Мен бир нарсага қаттиқ ишонаман. Агар ота-боболаримиз шу кунларгача етиб келганларида эди, улар қувончимизга шерик бўлардилар, ҳаётимизда юз берган янгиликлардан ўзларини бахтли сезардилар ва ҳеч қачон бундай туҳмат анқиб турган мактубларга ўз имзоларини чекмасдилар.

Адоватчи буқаламун сингари манфурдир. У гоҳ ошини ошаб бўлган эскиликларга ёпишади. Бизларни уларни бузишда айблайди. Бирдан қарасангиз янгиликни ёқлаб чиқади. Бизда эҳтиётлаб сақлашга интилаётган расм-русумлар, ажойиб анъаналар унинг кўнглига ёқмай қолади. Ўрта Осиёда баҳорнинг биринчи куни — наврўзни нишонлаш анъанаси бор. Бу одат яхши, фойдалидир. Чунки, у меҳнатга чорлайди. Деҳқонлар ҳамма вақт кунлар исиб кетгунча ишга чиқадиган ҳўкизлар, отлар, деҳқончилик асбоб-ускуналарини яхшилаб тайёрлаганлар. Баҳорнинг биринчи куни дала ишлари бошланиши арафасида тантанали вазиятда кириб келган. У дала ишларига тайёргарликни текширишнинг ўзига хос йўли, далага чиқишга тайёргарлик кўраётганларнинг байрами эди.

Биз ноҳақ равишда унутиб юборилган наврўзни қайтадан тикладик. Табиийки, давр бу байрамга ўз тузатишларини киритди. Бугунги кунда ҳўкизлар, отлар, омочларнинг эмас, балки қудратли қишлоқ хўжалик техникасининг дала ишларига тайёргарлиги текширилмоқда. Хўш, бундай меҳнат ва баҳор байрамининг нимаси зарарли? Ким шундай дейди? Аммо шундай дегувчилар топилди. Улар бизларни «диний урф-одатлар»ни тикловчиларга чиқариб қўйишди. Бу ўринда изоҳнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман. Аммо, адоватчиларни иш манфаатлари қизиқтирадими? Йўқ!

Мен хатлар ёзиш, 'бизлардаги учраб турадиган нуқсонларни қаттиқ танқид қилиш керак эмас,' деган фикрдан узоқдаман. Мен ҳамма қингир-қийшиқ, зарарли, ёлғон нарсалар қизиб турган темир ўтида куйдирилиши тарафдориман. Ҳаёт ҳаётлигича қолади. Унда олижаноблик билан ёмон нарсалар ёнма-ён учраши мумкин. Ёмон нарсаларни ўз вақтида таг-туги билан суғуриб ташлаш учун чора-тадбирлар кўрмоқ зарур. Бунда қийинчилик сезилса, унда табиийки, партия ва совет органларига, газеталарнинг редакцияларига мурожаат қилмоқ керак. Бунда ҳам дадил туриб очиқ-ойдин ёзмоқ, бурчакдан туриб исми-шарифингни бекитмай туриб ёзмоқ керак. Агар сен ўз ҳақлигингга имонинг комил бўлса ҳеч қандай қўрқувсиз ҳаракат қилавер.

Бу ўринда мен Намангандаги Тельман номли колхоздан Тоштилла Расуловани эслатиб ўтмоқчиман. Эсимда, «Правда» газетаси уни жиноятчилар, қолоқ одамлар ҳужумидан ҳимоя қилиб чиққан эди. Тоштилла ҳаётимиз нормалари бузилаётганлигини, колхоздаги салбий воқеаларни қаттиқ танқид қилиб газетага хабарлар ёзди. У панада туриб ҳаракат қилмади. Миш-мишларни тарқатмади. Ҳақиқатни очиқ-ойдин ёзиб юборди. Унга қарши халқ мулкини талон-торож қилган, бошқа жиноятлар қилган кишилар саф тортдилар. Улар Расуловани ҳар томондан таъқиб қила бошладилар. Унинг колхоз раиси ўринбосари лавозимидан озод қилинишига эришдилар. Ишлаши учун деярли имкон йўқ шароитни вужудга келтирдилар. Аммо, ҳақиқат тантана қилди. Областимизнинг барча софдил кишилари Тоштилланинг аввалги лавозимига тикланганлиги, уни таъқиб қилганлар эса жазоланганликлари тўғрисидаги хабарни қувонч билан кутиб олдилар. Қишлоқ мухбирининг сигналлари колхозда адолатнинг тикланишига кўмаклашди.

Яқинда тоғларда юз берган кучли бўрон пайтида юртдошимиз Султонали Қурбонов қўй подасини қутқара туриб ҳалок бўлди. У ҳали жуда ёш эди. Бор йўғи 27 га кирган эди. Аммо, мен шуни айтаманки, у ўзини одамлар бахт-саодати йўлида қурбон қилиб, қалбимизда ўчмас из қолдирди. Мен кекса бошимни ёш ҳамюртим хотираси олдида эгаман.

Мен ўз бошимни жонажон мамлакатим манфаатлари, совет халқи манфаатлари билан яшаётган барча кишилар олдида, ўз бахтини дўстлар бахтида кўрадиганлар олдида эгаман.

М. ЛОЧИНОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Наманган область.
Чуст райони.
(«Правда», 1983 йил 7 август).

ЧИНОЗ районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумида маккажўхори силоси ўрими қизғин олиб борилмоқда. Хўжалик меҳнаткашлари бу йил 8,5 минг тонна қимматли чорва озуқаси тайёрлаш мажбуриятини олишган.

Суратда: силос ўрими пайти.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕЗУВЧИЛАР СОЮЗИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ БЎЛИМИДА

ДАЛА ШИЙПОНИДА МУШОИРА

ЎЗБЕКИСТОН ССР Ёзувчилар союзи Тошкент область бўлими республика Китобсеварлар жамиятининг область бўлими билан ҳамкорликда Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Таласбой Ғазатов бошлиқ пахтачилик бригадасининг дала шийпонида адабий учрашув ўтказди.

Пахтакорлар ҳузурида Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи область бўлимининг масъул секретари Абдулла Шер, республика Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари Эътибор Охунова, Гулчеҳра Жўраева, таниқли шоир Маъруф Жалил, оққўрғонлик ҳаваскор шоира Ўмриниса Асқарова каби ижодкорлар меҳмон бўлдилар. Улар пахтакорларга КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида муҳокама қилинган актуал масалалар хусусида сўзлаб, ўзларининг қудратли Ватанимиз, пахтакорлар меҳнати, замондошларимиз жасоратини тараннум этувчи шеърларидан намуналар ўқиб бердилар.

Учрашувда сўзга чиққан Ўзбекистон ССР Китобсеварлар жамияти область бўлими правлениеси раисининг ўринбосари К. С. Қамбарова совет кишиларининг маънавий ҳаётида китобнинг тутган муҳим ўрнини таъкидлаб, колхоз меҳнаткашларига энг яхши китоблардан туҳфа қилди.

...ОРҚАГА ТОРТМАНГ

БЎСТОНЛИҚ РАЙОНИ ХЎЖАЛИКЛАРИДА ЧОРВА ҚИШЛОВИ УЧУН ДАҒАЛ ОЗУҚА ТАЙЁРЛАШ ҚАНДАЙ БОРАЯПТИ?

КЎКЛАМНИНГ охири ва ёзнинг бошларидаги бемаврид ёғин-сочинлар деҳқонларнинг ишини оғирлаштириб, уларга катта ташвиш олиб келган бўлса, чорвадорлар учун айни муддао бўлди. Айниқса, тоғли районларда ёғингарчилик кўп бўлиб, табиий ўт-ўланлар гуркираб ўсди. Бўстонлиқ, Паркент ва Оҳангарон районларининг тоғли зоналарда жойлашган хўжаликларида табиий ўтлардан ҳар йилгига нисбатан кўпроқ пичан жамғариш имкониятига эга бўлинди.

Ана шу қулай имкониятдан Бўстонлиқ районидаги бир қатор хўжаликлар самарали фойдаланмоқдалар. Райондаги барча колхоз ва совхозларда сенаж бостириш планининг анча ортиғи билан бажарилганлигининг боиси табиий пичаннинг сероб бўлганлигидир. Районда қишлов учун сенаж бостириш плани 140 процент қилиб бажарилди.

1 августгача бўлган маълумотга қараганда район хўжаликларида жами 42 минг тоннага яқин дағал озуқа тайёрланди. Шу жумладан қарийб 17 минг тонна сенаж бостирилди, 12 минг тоннага яқин беда пичани, 11 минг тоннадан кўпроқ табиий пичан ғарамланди ҳамда 900 тоннага яқин ўт уни ишлаб чиқарилди. Умуман жамғарилган дағал озуқа планга нисбатан 75 процентни, топшириққа нисбатан эса 48 процентни ташкил этади. Ўтган йилнинг етти ойи давомида 27 минг 400 тонна, йил охиригача эса 35 минг 330 тонна дағал озуқа тайёрланган бўлса, ҳозирнинг ўзидаёқ бу марралардан анча ўзиб кетилди.

Бу кўрсаткичларнинг салмоқли бўлишига Фрунзе номли, Жданов номли колхозлар ва «Хўжакент» совхози чорвадорлари, айниқса баракали ҳисса қўшмоқдалар. Бу хўжаликларда ҳозирги кунгача топшириқда белгиланган умумий ҳажмнинг 60 процентидан ошириб дағал озуқа жамғариб қўйилди. Фрунзе номли колхознинг ем-хашак етиштириш билан шуғулланувчи бригадалари бу йилги қулай шароитдан, айниқса, оқилона фойдаланмоқдалар. Етти ой давомида беда пичани тайёрлаш топшириғи 84 процент, табиий пичан тайёрлаш топшириғи 70 процент бажарилди. Жданов номли колхоз чорвадорлари ҳам табиий ўт пичани жамғариш планини бажариш арафасида турибдилар.

Ҳозирги кунда 1500 га яқин колхозчи ва совхоз ишчилари қишловга дағал озуқа тайёрлаш билан бевосита шуғулланмоқдалар. Тошкент ва Ғазалкент шаҳарларининг саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари, шунингдек, бошқа муассасалардан келган бир ярим мингга яқин ҳашарчи ҳам шу ишга сафарбар этилган. 65 та пичан ўрадиган механизм, 64 та хашак тўплайдиган мослама, сомонни йиғиб пресслайдиган 30 дан зиёд механизм, 80 га яқин трактор тележкалари ва 67 та юк автомашинаси озуқакорлар хизматида.

Бироқ, шунча ишчи кучи, машина ва механизмлардан самарали фойдаланмаётган, дағал озуқа тайёрлашда сусткашликка йўл қўйиб, оқибатда районни орқага тортаётган хўжаликлар ҳам йўқ эмас. «Чорвоқ» ва «Правда» газетасининг 50 йиллиги» совхозлари ҳамда Калинин номли колхоз ана шундай қолоқ хўжаликлардандир. Ҳар икки совхозда етти ой давомида йиллик топшириқнинг 35 проценти миқдорида дағал озуқа тайёрланди, холос. Калинин номли колхозда бу кўрсаткич эндигина 41 процентга етди. Бу хўжалик дағал озуқанинг бошқа турлари бўйича ҳам тескари рекорд қўймоқда. Масалан, беда пичани жамғариш йиллик топшириғи 35 процент, табиий ўт пичани йиғиштириш топшириғи 14 процент бажарилди. 100 тонна ўрнига бор-йўғи 9 тонна витаминли ўт уни тайёрланганлиги эса бу ишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилганини кўрсатади.

Жамоат чорвасини асраш ва боқиш намунали йўлга қўйилган хўжаликлар бу йилги қулай шароитда иложи борича кўпроқ табиий пичан жамғариб қўйиш чораларини кўрмоқдалар. Шу билан бир қаторда бу муҳим вазифага эътиборсизлик билан қараб, лоқайд муносабатда бўлаётган хўжаликлар ҳам оз эмас. Жумладан, «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхозида шу кунгача йиллик топшириқнинг эндигина 8 проценти миқдорида табиий пичан жамғарилибди, холос. Бу соҳада «Бўстонлиқ» совхози чорвадорлари ҳам оқсамоқдалар. Шунингдек, «Правда» газетасининг 50 йиллиги» совхози ва К. Маркс номли колхозлар ҳам сусткашликка йўл қўймоқдалар. Бу хўжаликларда табиий пичан тайёрлаш йиллик топшириғи 34 процент бажарилди, холос.

Райондаги кўпгина хўжаликларда, айниқса витаминли ўт уни тайёрлаш жуда ёмон аҳволда. Фрунзе номли колхоздан бошқа бирорта хўжалик ўт уни тайёрлаш йиллик топшириғининг ярмини ҳам бажара олгани йўқ. Масалан: «Чорвоқ» совхозида 100 тонна ўрнига 4 тонна, «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхозида эса 25 тонна; «Хўжакент» совхозида 300 тонна ўрнига 90 тонна ўт уни ишлаб чиқарилди.

Ўт уни чорва молларининг қишлик рационидаги муҳим озуқа турларидан бири ҳисобланади. У сигирлар сутини кўпайтиради, бўрдоқига боқиладиган молларнинг жадал семиришига ёрдам беради. Буни тўғри тушунган бир қатор хўжаликларда ибратли ишлар қилиняпти. Жумладан, Фрунзе номли колхоз, «Бўстонлиқ» совхозида картошка палаги, карам япроқлари ва илдизлари йиғиштириб олиниб, қуритиб ўт унига қўшилмоқда. Шунингдек, қамиш, янтоқ каби ёввойи ўтлар ўриб олиниб, улардан ҳам витаминли ўт уни тайёрланмоқда.

Дағал озуқа тайёрлаш топшириғини муваффақиятли бажариш учун ҳозирги кунда бедазорларга қаровни кучайтириш, ҳар ўримдан сўнг албатта озиқлантириш, икки марта суғориш лозим. Лалмикор ерларга экилган бошоқли дон экинлари ҳосили ўриб-янчиб олинди. Энди сомонни ҳам йиғиштириб, фермаларга ташиб олиш учун ишчи кучлари ва техника воситаларини тўла сафарбар этиш лозимдир.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

БМТ УСТАВИНИ СУРБЕТЛАРЧА ПОЙМОЛ ЭТМОҚДАЛАР

● НЬЮ-ЙОРК, 9 август. (ТАСС). АҚШ Бирлашган Миллатлар Ташкилотига Тинч океан оролларининг васийликка олинган территориясини (Микронезияни) ўз тақдирини ўзи белгилашга тайёрлаймиз, деб ваъда берган эди. АҚШ бу ваъдасини очиқдан-очиқ бажармаётир. БМТ секретариатининг халқаро ҳамжамият Бош Ассамблеясининг XXXVIII сессияси учун тайёрлаган хати буни яна бир марта кўрсатиб ўтади.

Ҳужжатда, жумладан, Микронезия бошидан кечираётган жиддий иқтисодий кризисни тасдиқловчи маълумотлар келтирилган. Бу маълумотлар инфляция юксак даражага кўтарилганлигини, ташқи савдода импорт ҳажми экспорт ҳажмидан беш баравар ортиб кетганлигини исбот қилади. Шаҳар аҳолисининг 30 проценти ишсиздир.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотида Вашингтон Микронезия оролларининг 130 минг аҳолисига нисбатан ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий, ҳам социал соҳаларда олган мажбуриятларини бажармаганлигига бир неча бор эътибор жалб этилди. Микронезия ороллари 1947 йилда АҚШ васийлигига топширилган эди.

Сиёсий обзорчилар таъкидлаб ўтганидек, АҚШ БМТ Уставини сурбетларча поймол этиб, бу оролларни ядро қуролини синаб кўриш учун бир майдонга айлантирди, уларда кўпдан-кўп ҳарбий базаларни вужудга келтирди. Бу эса Жанубий ва Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларига хавф туғдиради.

АҚШнинг Микронезия территориясини бирон-бир шаклда ўзлаштириб олишига йўл қўймаслик — халқаро ҳамжамиятнинг бурчидир, чунки бу — Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставигагина эмас, мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисидаги декларацияга ҳам зиддир, — деб уқтириб ўтилади БМТ секретариатининг хатида.

РЕВОЛЮЦИЯНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШГА ШАЙ

КОБУЛ, 9 август. (ТАСС). Ғазна вилоятининг оқсоқоллари, қабила бошлиқлари ва таниқли руҳонийларидан 500 дан ортиқ киши бу ерда бўлиб ўтган қабилалараро жирға (йиғилиш)да иштирок этди. Улар халқаро империализм ва регионал реакция АДРга қарши авж олдирган эълон қилинмаган уруш сабабли вилоят ичкарисида хавфсизликни таъминлаш масалаларини муҳокама қилдилар.

Гур ва Варда вилоятларининг уездларида ҳам ваколатли жирғалар бўлиб ўтди. Мазкур вилоятларда истиқомат қилувчи қабилаларнинг бошлиқлари ва оқсоқоллари ташқаридан Афғонистон территориясига суқилиб кираётган босмачи гуруҳларга қарши курашда АДР Революцион партияси ва ҳукуматига бутун чоралар билан кўмаклашамиз, деб ваъда бердилар.

Афғонистон пойтахтида Марказий Нуристон (мамлакатнинг шарқий ва шарқи-шимолий қисми) қабилаларининг оқсоқоллари қабила бошлиқлари, миллатлар вакиллари иштирокида жирға бўлиб ўтди. Жирға қатнашчилари АДР революцион маъмурлари ўтказаётган сиёсатни қўллаб-қувватлаётганликларини изҳор қилдилар ҳамда Апрель революцияси ва афғон халқи ғалабаларини ҳимоя этишга шай турганликларини айтдилар.

Жирғада АДР элатлари ва қабилалари ишлари масалалари билан шуғулланувчи министр Сулаймон Лойиқ нутқ сўзлади.

СУРИЯНИНГ ПРИНЦИПИАЛ ПОЗИЦИЯСИ

ДАМАШҚ, 9 август. (ТАСС). Сурия президенти Х. Асад Яқин Шарқ можаросини бартараф этишга нисбатан ўз мамлакатининг принципиал ва изчил позициясини яна бир бор таъкидлади. У АҚШ президентининг Яқин Шарқдаги махсус вакили Р. Макфарлейн билан учрашув чоғида, деб хабар қилади Суриянинг САНА информация агентлиги, САР Ливанга Исроил билан битим тузиш мажбуран тиқиштирилганлигини қатъиян қоралайди, деди. Бу битим Ливан суверенитетига путур етказади, шунингдек Сурияга ва бошқа араб мамлакатларига жиддий хавф солади. САР президенти унинг мамлакати Ливаннинг мустақиллиги ва территориал бутунлиги учун курашаётганлигини ҳамда Исроил агрессорларининг қўшинлари ана шу суверен араб давлати территориясидан дарҳол ва сўзсиз олиб чиқиб кетилишини талаб қилаётганлигини уқтирди.

ЭРОН БИЛАН ИРОҚ ЎРТАСИДАГИ МОЖАРО

● БАҒДОД. 8 август. (ТАСС). Эрон—Ироқ фронтининг марказий ва шимолий участкаларида шиддатли жанглар давом этмоқда. ИНА агентлигининг хабар беришича, Ироқ қўшинлари илгаригидек Меҳран шаҳрини ва Эроннинг бошқа 7 та аҳоли пунктини қамал қилиб турибдилар. Сўнгги икки кун ичида Эрон қўшинларидан 9 мингдан ортиқ киши ўлдирилди, душман 35 та танк ва бронетранспортёр, 28 та тўп, 3 та ракета установкасидан маҳрум бўлди. Агентликнинг маълум қилишича, Курдистонда Ироқ қўшинлари душманнинг барча ҳужумларини даф этдилар ва Хаж-Умрон районида Эроннинг 2 та батальонини йўқ қилдилар. Ироқ авиацияси фронтнинг ҳар иккала секторида Эрон позицияларига кетма-кет зарба бермоқда.

● НИКОСИЯ, 8 август. (ТАСС). ИРНА агентлигининг хабар беришича, Эрон қўшинлари фронтнинг марказий участкасида ироқликларнинг қарши ҳужумини муваффақиятли даф этдилар ва душманнинг юзлаб солдатини, ўнлаб танк ва бронетранспортёрини яксон қилдилар. Ироқнинг битта самолёти уриб туширилди. Фронтнинг шимолий секторида сўнгги икки кун мобайнида эронликлар Ироқнинг Дарбанд аҳоли пункти ва шу номдаги тепаликдан шимолроқдаги стратегик жиҳатдан муҳим бўлган бир қанча тепаликларни эгалладилар. Ироқ қўшинлари ана шу тепалик орқали материал ва техника билан таъминлаб турилар эди. Агентликнинг маълум қилишича, мазкур районда душман қўшинларидан мингдан кўпроқ киши ўлдирилди, юзлаб киши ярадор қилинди, ўнлаб солдатлар асир олинди, кўп миқдорда жанговар техника ва қурол-яроғ қўлга туширилди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ БРАЗИЛИА. Маъмурлар маориф соҳасида кўраётган чораларга қарамай, бразилияликлардан 19 миллиондан кўпроқ киши ҳали ҳам саводсиз. Маориф ва маданият министри Эстер Фигейриду Феррас бу ерда ана шуни маълум қилди. Мамлакатнинг қолоқ шимоли-шарқида саводсизлар айниқса кўп. Бу ерда катта ёшдаги аҳолининг 56 проценти ёзиш ва ўқишни билмайди. Министр саводсизликни тугатиш учун ҳукумат кўп миқдорда маблағ ажратиш ниятида эканлигини айтди.

✦ ЖАКАРТА. Яван денгизида Индонезиянинг икки кемаси — пассажир теплоходи билан юк ташийдиган кема тўқнашганлиги натижасида бу кемалар шикастланиб ғарқ бўлди. 270 пассажир ва команданинг аъзоларидан икки киши ҳалок бўлди ва 150 га яқин киши бедарак йўқолди. Кемачилик компаниясининг расмий вакилининг бу ерда айтишича, фалокат сабаблари аниқланмоқда.

✦ ЛУСАКА. Лусакадан шимоли-шарқда жойлашган кичик Чонгве аҳоли пунктида Жанубий Родезия (ҳозирги Зимбабве) собиқ ирқчи режими қотиллари қўлидан ҳалок бўлган замбияликлар хотирасига бағишланган ёдгорлик лавҳаси очилди. Замбия халқи ўз мамлакатининг озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борган кураш йилларида у Родезия ва Жанубий Африка қотиллари игвогарлик хуружлари ва агрессияларидан бир неча бор жабрланди. Суверен давлатга бандитларча қилинган мана шундай хуружлар вақтида минглаб гражданлар ҳалок бўлди. (ТАСС).

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ФАХРЛИ БУЮРТМА

Ўзбекистон халқ санъати усталари бирлашмасининг заргарлари В. И. Ленин музейининг Тбилиси филиали буюртмасини бажардилар. Улар Хоразм революциясининг икки йиллиги муносабати билан 1922 йилда таъсис этилган ҳамда биринчи бўлиб Владимир Ильич Ленин тақдирланган Хоразм Халқ Республикасининг Меҳнат орденининг метал нусхасини ишладилар.

Бу орденнинг биринчи нусхаси — Хоразм заргарларининг ноёб ва такрорланмас асари Москвада сақланмоқда. Энди орденнинг икки нусхаси В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент ва Тбилиси филиаллари экспонатлари қаторидан ўрин олди.

О. АПУХТИН.

МУҚОВАЛАРДА ПОЙТАХТ ТАСВИРИ

Тошкент қоғоз фабрикаси ўз маҳсулотларининг катта бир туркумида республика пойтахтининг 2 минг йиллик юбилейини акс эттирди. Расм ҳамда ён дафтарлар муқаваларига қадимий ва ҳамиша навқирон Тошкент архитектура иншоотларининг расми туширилган.

Ўзбекистон ССР Савдо-саноат палатаси реклама бўлимининг буюртмасига мувофиқ тайёрланаётган бу маҳсулотлардаги расмларни тошкентлик рассом Виктор Будаев ишлаган.

«МЕЛОДИЯ» ФИРМАСИ УЧУН

М. Т. Тошмуҳамедов номидаги Тошкент грампластинка заводининг бадиий Совети яқинда Ўзбекистон рассомларининг Бутуниттифоқ «Мелодия» фирмаси учун тайёрлаган янги конвертлар лойиҳасини кўриб чиқди ва тасдиқлади. В. Циннам, Н. Мартакова, Я. Аврутскаялар тайёрлаган «Олтин калитча», «Уч бақалоқ», «Шарқ эртаклари» деб номланган ғилофлар юқори баҳоланди. Грампластинкалар учун тайёрланган янги конвертлар орасида Тошкентнинг 2 минг йиллик юбилейига бағишланганлари ҳам бор.

О. ТОШПЎЛАТОВ.

ҚИШЛОҚДА САНЪАТГА ОИД ЛЕКЦИЯЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР Давлат санъат музейи ходимларининг бир гуруҳи санъатга оид лекциялар ўқиш учун Тошкент области районларида бўлдилар. Улар Чиноз ва Бекобод районларида бўлишиб, турли мавзуларда лекциялар ўқишди. Музей лекторларининг «Ўзбекистон рассомлари», «Тошкентлик рассомлар», «Тошкент халқ санъати», «Ҳайкалтарош Андреев Лениномаси» мавзусидаги лекциялари район меҳнаткашларида яхши таассурот қолдирди.

М. АҲМЕДОВ.

ИЛМИЙ ҒОЯЛАР

ҚУТБЛАР ҚАНДАЙ КЎЧАДИ

«Фаддей Беллинсгаузен» ва «Адмирал Владимирский» кемаларидаги денгиз гидрографик экспедициясининг қатнашчилари аниқлаган жанубий геомагнит қутбнинг чин ҳолати илк бор бундан ўн йил аввал совет магнитологи Н. Медведев биринчи марта эълон этган қутб ҳолатига тўғри келди.

Келгусидаги географлар ва навигаторларни ҳайратда қолдирадиган бир ҳодиса кутмоқда. Жанубий магнит қутби... экваторга бориб қолади. Бу нарса 875 йилдан сўнг Янги Гвинея оролининг шимолроғидаги районида рўй беради. Шу пайтда Шимолий магнит қутби Евразия материк қисми Урал тоғининг шарқроғида бўлади.

Юқоридаги гаплар совет Антарктика экспедицияларининг қатнашчиси Н. Медведев прогнозида келтирилган. Олим Жанубий океандаги рус ва чет эллик денгиз сайёҳларининг ўтган қарийб 200 йиллик кема журналларини синчиклаб анализ қилди. Н. Медведев Кук, Росс, Беллинсгаузен, Лазурев, Крузенштерн, Бугенвил кемаларида олиб борилган кузатишларни ер магнит майдони характеристикаларининг кўчиши тўғрисидаги маълумотлар билан таққослаб, қутблар дрейфи (силжиши) траекториясини ҳисоблаб чиқди. Бу траектория берк эгриликдан иборат бўлиб, магнит қутбларни планетани 3700—4600 йиллик цикл билан баайни даврий суратда айланиб ўтади.

— Шундай қилиб, ўрганиш бўлиб кетган «Шимолий» ва «Жанубий» магнит қутблари терминларидан воз кечиб, шу таърифлар ёнига «ҳозирги» сўзини қўшиш тўғри бўлиб чиқади. Чунки иккала қутб ҳам навбатма-навбат ярим шарларини ўзгартириб туради,— деб ҳисоблайди олим.

Масалан, совет ва чет эл обсерваторияларининг кузатишларига кўра, ҳозирги Жанубий қутб дрейфининг (силжишининг) тезлиги йилига қарийб 12 километр ёки бир кунда 33 метрга боради. 1969 йилнинг сентябрида у Антарктиданинг Континенталь қисмини тарк этиб, ҳозир Жанубий океанда Австралиянинг ғарбий соҳиллари сари бормоқда. У Экваторни кесиб ўтиб, «Шимолий» қутб бўлгач, унинг йўли Япон ороли. Охота денгизи, Камчатка сари боради. Сўнгра қутб нуқтаси Тинч океани шимолий қисми орқали катта ёй ҳосил қилади ва Жанубий Америка соҳиллари бўйлаб Петр 1 ороли районидан Антарктика қитъасига қайтиб келади. Ҳисобларга кўра, у 1600 йилда шу орол районида бўлган.

Ҳозирги Шимолий магнит қутби бирмунча секинроқ — кунига 23 метр тезликда ҳаракат қилаётган бўлсада, унинг келажаги ғаройиб бўлади, деб давом қилди олим. Қутб Канада, Антарктика архипелаги оролларидан Шимолий қутбнинг географик нуқтаси сари йўналади (бу ноёб тўғри келиш XXIII асрда рўй беради), сўнгра Муз океанини кесиб ўтиб, Урал орти, Қозоғистон, Эрон орқали Ҳинд океанига чиқади, Африкани айланиб ўтиб, Атлантика орқали Канадага қайтиб келади.

Н. Медведев улкан магнит — «Ер»нинг ўзига хос ўзаги — планета оғир ички ядросининг нотекис ҳаракати магнит қутблари курравий силжишининг дастлабки сабабчиси, деб тушунтиради. Мағиз ташқи қобиқдан тезроқ айланади, бундан ташқари, планета марказига нисбатан тухумнинг сариғига ўхшаш сурилган бўлади. Олим ички геосфералар улкан гравитацион массаси силжишининг оқибати сифатида магнит ўқининг интенсив ҳаракати ер куррасининг турли районларидаги сейсмик фаолият ва вулкан ҳодисаларининг пухта индикатори бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Н. КОНСТАНТИНОВ,
ТАСС мухбири.
Ленинград

НОН-ИМОН

мақоласи газетхонлар муҳокамасида

УНУТИЛМАС ЯХШИЛИК

МАҲАЛЛАМИЗДА Тўлаган исмли отахон яшайдилар, ёшлари 80 дан ўтиб қолган, лекин бардам-тетиклар. Отахонга рўпара келиб қолсам, у киши ўтирган ўринларидан туриб дарров қўл олиб кўришадилар. Умрингдан барака топгин Мулла акамнинг ўғиллари, дея дуо қиладилар. Отам эскича ўқиганлари учун уларни кўпчилик Мулла ака деб ҳурмат қиларди. Тўлаган ота «раҳматли хўп отангиз бор эди-да», дея отам ҳақида гапириб кетадилар. У кишининг мендан илгарилаб салом бериб кўришишларига хижолат чексам, Тўлаган ота «йўқ, сиз сира хафа бўлманг, отангизнинг қилган яхшиликлари умрбод эсимдан чиқмайди» дейдилар самимият билан. Бу ҳикояни Тўлаган ота фақат менга эмас, маҳалладаги бошқа кўп одамларга ҳам ҳикоя қилиб берганлар.

...50 йиллар муқаддам қурғоқчилик бўлиб, ғалла битмади, очарчилик бўлди. Одамлар бир кафт дон ахтариб узоқ-узоқ жойларга кетиб қолишга мажбур бўлдилар. Отангиз ҳам оиласи билан Қашқадарёнинг Ғузор районига кўчиб бориб тирикчилик қилганлар, — дея эслайди Тўлаган ота.— Сиз ўшанда 9—10 ёшларда эдингиз. 1931 йилнинг баҳорида мен дўстим Рустам билан отангизни орқа қилиб, дон излаб Ғузорга бордик. Бозор куни эди. Чойхонадагилардан сўраб отангизнинг турар-жойини топдик. Улар бизни қучоқ очиб кутиб олдилар. Ғузор дарёсининг ўнг қирғоғидаги Киров номли колхозда боғбон бўлиб ишларканлар. Бир йилдан буён кўрмаганимиз бўрсилдоқ нонлар билан меҳмон қилдилар. Умримда биринчи марта ниҳоятда роҳат қилиб еганим ўша нон бўлса керак.

— Мулла ака, — дедим мен мақсадга кўчиб, —Тошкентда аҳвол чатоқ, пулингизга дон топилмайди. Кўпчилик очликдан азоб чекяпти, ҳатто очлик туфайли дунёдан кўз юмаётганлар ҳам бор. Бугун Ғузор бозорини тўрт соат айланиб, бир сиқим ҳам дон тополмадик. Қаҳатчиликнинг шабадаси бу ерларга ҳам етиб келганга ўхшайди. Энди қандай қилиб бўлмасин бизларга ёрдам беринг, бола-чақаларимиз нонни интизорлик билан кутишяпти.

— Ҳа-а, — дедилар Мулла акам ғамгин ҳикоямни бош эгиб тинглаб, — ҳозир ғалла топиш амри-маҳол. Бироқ сизларни Тошкентга қуруқ жўнатмайман. Ўзимда тўрт пуд буғдой, бир пуд мош бор. Шуни тенг бўлишамиз. Бугун кечаси соат бешларда поезд станциядан ўтади, шунга чиқариб юбораман.

Мен ер остидан секин дўстимга қарадим, у менга қаради. Иккаламизнинг кўзларимиздан беихтиёр ёш чиқиб кетди. Бундай саховатга қай тарзда миннатдорчилик билдиришни билмасдик.

— Раҳмат, бу яхшилингингизни ўла-ўлгунча унутмаймиз, бола-чақангизнинг роҳатини кўринг, — деб олдиларига 500 сўм пул қўйдик.

— Майли, — дедилар Мулла акам бироз ранжигандек бўлиб, — аслида пулни олмаслик керак эди, лекин шу ернинг нархида 150 сўмни оламан, қолганига йўлдан майда-чуйда харид қилиб кетинглар...

Келгунимизча Мулла акам бир тандир нонни қаердадир ёптириб иккимизга 10 тадан нон ва бир рўмолдан қурт бериб, тайинладилар:

— Бу қуртлар қўй ва туяники, Тошкентга борганда қўни-қўшниларга, қийналиб қолганларга улашинглар, шифо бўлади.

Тошкентга саломат етиб келдик. Хонадонимизда тўй бўлиб кетди. Ўша дон-дунлар билан бир амаллаб тут пишиғига етиб олдик. Шу йили ёғингарчилик сероб бўлиб, тирикчилик юришиб кетди. Аммо ўша вақтда Мулла акамнинг ёрдами бўлмаганида оиламизнинг аҳволи не кечиши номаълум эди...

Ҳ. ЙЎЛДОШЕВ,
ветеран педагог.

ДАБДАБАЛАРНИ ЙЎҚОТЯПМИЗ

Ёзувчи Ўткир Ҳошимов нонниннг инсон ҳаётидаги аҳамиятини ва уни дастурхонга етиб келгунича қилинадиган машаққатли меҳнатни жуда тўғри кўрсатган.

Албатта, нон қадрини биз кексалар яхши биламиз. Бироқ ҳозирги фаровон ҳаётимизда кўпинча буни унутиб қўйяпмиз. Ваҳоланки, бир бурда нонни ҳам исроф қилмаслик учун курашиш бизнинг муқаддас бурчимиздир. Мен маҳаллада кўп тўй ва маросимларда қатнашаман. Баъзи жойларда дастурхонда нон бўлгани ҳолда яна иссиқ нон келтириб устма-уст ушатиш ҳолларига дуч келинади. Биз ўз маҳалламизда бундай «одат»ларни йўқотиш йўлида қатор тадбирларни амалга оширдик. Ҳозир турли маросимлар анча ихчамлаштирилди. Тўй бир кунда ўтказиладиган бўлди. Дастурхонларга бир марта оз, лекин етарли миқдорда нон қўйдириляпти. Хотинлар ўртасида нонушта тортиш, маросимларда холис хизмат қилган отахонларга нон тугиб бериш каби ортиқча «таомил»лар барҳам топди.

А. РИСҚИЕВ,
пенсионер, Собир Раҳимов районидаги А. Қодирий номли маҳалла комитети раисининг муовини.

КАТТАЛАР ҲАМ АЙБДОР

МЕН кўпроқ нонни исроф қилаётган ёшлардан эмас, ҳаётнинг аччиқ-чучугини кўрган, очарчилик ва қийинчиликларни бошидан кечирган катталар ва кексаларнинг хатти-ҳаракатларидан ранжийман. Ҳа, шундай кишилар бор орамизда. Улар юқоридаги мақолада эслатилган оғир йилларни унутиб юборишгани, нонни беҳурмат қилаётганликлари кишини ажаблантиради. Тўйлар, маъракаларда қоп-қоп ун ёптириб, ташриф буюрган одам еса-емаса тандирдан энди чиққан нонларни «Нон сиздан азизми» дея бурдалаб ташлаётган ёшлар эмас, катталар-ку. Мингталаб нон ёптириб тугунларга 10—16 талаб тугаётган ёшлар эмас-ку. Ҳар қандай катта йиғинга ҳам 100 — 150 нон етгани ҳолда мингталаб нон ёптириш, бошқа нон маҳсулотларини пишириш ўта исрофгарчиликнинг ўзгинаси эканлигини ҳануз айрим ё бефаросат, ё бойвачча одамлар тушуниб етишмаяпти ёки тушунишни истамаягилар. Туппа-тузук кишилар оғизда «нон азиз» деб, амалда тескари иш қилишяпти. Уларни кўрган ёшлар нима қилсин? Ундай одамларга исрофгарчилик бўлаётгани ҳақида гапирсангиз «одат, таомил» деб баҳона кўрсатишади. Менимча, мана шундай одат ва таомилларни маҳалла оқсоқоллари, раислари «реконструкция» қилиб, қанча нон ёпилишининг чегарасини белгилаб қўйишлари керак.

Ортиб қолган нонларни молга бериш ёки чиқитга чиқариш ўрнига чиройли қирқиб, қотириб қўйилса ундан тотли таом бўлмайди. Қотган ноннинг саломатлик учун кони фойда эканини врачлар ҳам қайд қилишади. Маҳалламизда Роби буви Иброҳимова, Салим бува Алимовлар истиқомат қилишган. Улар 100 ёшдан ошиб дунёдан кўз юмишди. Мен уларни кейинги йилларда ҳамиша қотган нонни овқатга ивитиб еганларини кўрардим. Юмшоқ нон йўқлиги учун эмас, албатта...

С. СУЛТОНОВ,
жамоатчи мухбир.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

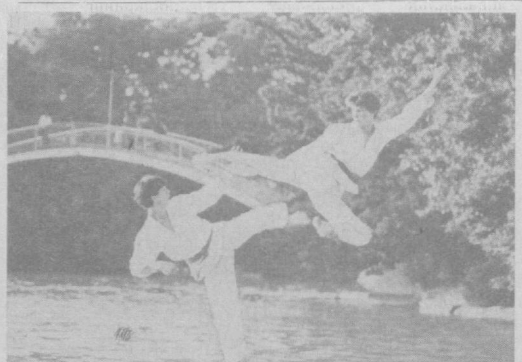

Пойтахт область спартакчилари шу ойнинг охирларида Тошкент шаҳрида ўтказиладиган каратэ бўйича республика биринчилигига пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Суратда: мамлакат чемпионатининг кумуш совриндори Евгений Бурьненко (ўнгда) ва ўтган йилги ВЦСПС чемпиони Виктор Николаевлар машғулот пайтида.

В. Занько ва В. Садчиков фотоси.

(ЎзТАГ).

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

БРОНЗА МЕДАЛИ МУБОРАК

Хельсинкида енгил атлетика бўйича жаҳон чемпионати қизғин давом этмоқда. Мусобақаларнинг учинчи кунида республикамиз вакили, халқаро классдаги СССР спорт мастери чирчиқлик Александр Харлов ўзини кўрсатди. У 400 метрга тўсиқлар оша югуришда 49,03 секунд натижа кўрсатиб, учинчи ўринни эгаллади.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Кеча «Пахтакор» ўз майдонида Ленинграднинг «Зенит» командасини қабул қилди. Шу турнинг асосий ўйинлари эса бир кун аввал бўлиб ўтди. Уларда қуйидаги натижалар қайд этилди; «Динамо» (Мн) — ЦСКА —1:1, «Жальгирис» — «Торпедо» (М) — 0:0, «Шахтёр» — «Динамо» (К) — 1:2; «Нистру» — «Арарат» — 2:4, «Черноморец» — «Торпедо» (Кт) — 0:0, «Динамо» (М) — «Нефтчи» — 3:1.

СССР футбол федерациясининг президиуми бир қатор халқаро учрашувлар ўтказилиши муносабати билан олий лига командаларининг мамлакат чемпионати ўйинлари календарига ўзгартишлар киритди.

Қуйидаги матчларнинг ўтказилиш муддатлари ўзгартирилди: «Спартак» — «Нефтчи» — 22 августдан 23 августга, «Арарат» — «Спартак» — 25 августдан 26 августга, «Черноморец» — «Арарат» 21 августдан 27 сентябрга, «Динамо» (Москва) — «Динамо» (Тбилиси) — 21 августдан 1 ноябрга, «Пахтакор» — «Арарат», «Днепр» — «Динамо» (Минск), «Нистру» — «Торпедо» (Москва) — 2 сентябрдан 1 сентябрга.

Редактор ўринбосари
С. Ғ. МУСАЕВ.

ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИГА 1984 ЙИЛ УЧУН ОБУНА БОШЛАНДИ.

Газетанинг обуна баҳоси:
бир йилга — 6 сўм 60 тийин
олти ойга — 3 сўм 30 тийин

Обуна барча алоқа бўлимларида, корхоналар, идоралар, ташкилотлар, колхоз ва совхозларда жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Газетани ҳар куни ўз вақтида олиб туриш учун обуна бўлишни унутманг.

ҲАР ТЎҒРИДА

«НЕФТЬ» ДАРАХТИ

Филиппинда маҳаллий аҳоли «ханга» деб атовчи ғаройиб дарахт ўсади. Лекин унинг бошқа яна бир ажойиб номи ҳам бор, уни «нефть» дарахти деб ҳам аташади. Бу дарахтнинг мевалари оч-зангори ёғду таратади, чунки унинг составида ёнувчи шундай ёғ бор. Маҳаллий ҳокимлар дарахтнинг бу хусусиятларини ҳисобга олиб, шундай дарахтлар плантацияларини яратиш планини ишлаб чиқдилар.

БУНДАН КИЧИГИ БЎЛМАЙДИ

Американинг Бедфорд шаҳрида (Виржиния штати) яшовчи Боб Полнинг айтишича, у жаҳонда энг кичик от зотини яратишга муваффақ бўлган. Бу пони оти катта бўлгач баландлиги 60 сантиметрдан ошмайди.

СОАТ ТОМИР УРИШИНИ ЎЛЧАЙДИ

Швейцария-Америка «Биометрик система» фирмаси томир уришини ўлчовчи мослама ўрнатилган қўл соатларини ишлаб чиқаришга киришди. Бу соат, айниқса, юрак-қон томирлари касалликлари билан оғриган беморлар ва спортчилар учун жуда фойдалидир. Томир уришини ўлчаш учун соатларга ўрнатилган юмалоқ тешикни бармоқ билан беркитиш керак. Шу заҳотиёқ фотодетектор томирда қоннинг юриши маромини ҳисобга олади ва маълумотларни микропроцессерга узатади. Ҳар минутда экранда томир уриши сонини кўрсатувчи рақамлар пайдо бўлади.

(«Социалистическая индустрия» газетасидан).

«ТОШКЕНТ РАССОМЛАРИ» ЛЕКТОРИЙСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР Давлат санъат музейининг илмий ходимлари Тошкентнинг 2 минг йиллик юбилейига атаб «Тошкент рассомлари» туркумида лекторий тайёрладилар. Лекторий дам олиш кунларига мўлжалланган бўлиб, тошкентлик мўйқалам усталари — СССР халқ рассомлари Ўрол Тансиқбоев, Раҳим Аҳмедов, Шамсрой Ҳасанова, Баҳром Ҳамдамий, Латиф Насриддинов, Ҳамид Раҳимов каби ижодкорларнинг асарлари ҳақида ҳикоя қилади.

Ушбу лекциялар сентябрь ойидан бошлаб музей ходимлари томонидан рангли тасвирлар ёрдамида ўқилади. Лекциялардан сўнг санъатга оид фильмлар намойиш этилади.

А. МАҲМУДОВ.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон гўшт ва сут саноати министрлиги Тошкент гўшт саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳузуридаги
ЎҚУВ ТАЙЁРЛОВ КОМБИНАТИ

1983—1984 ўқув йили учун
қуйидаги мутахассислар тайёрлаш бўйича
ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Саллоҳлар, гўштни суякдан ажратувчилар, колбаса ишлаб чиқариш учун қийма тайёрловчилар, колбаса батонларини боғловчилар, совутиш қурилмалари бўйича мутахассислар, сут ва сут маҳсулотларини ишлаб чиқариш бўйича мастер ёрдамчилари ва аппаратчилар, КИП ва автоматика бўйича слесарлар.

Ўқув комбинатига 8—10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган 18 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати 4—6 ой.

Ўқишга кирганлар ётоқхона, иссиқ овқат ва стипендия билан таъминланади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: маълумоти тўғрисида аттестат ёки справка, соғлиғи тўғрисида справка (286-форма), турар жойидан справка, 3х4 см. ҳажмида 4 та фотосурат, паспорт ҳамда турар жойида жойлашган гўшт ва сут комбинатидан йўлланма.

Ўқишни битирганлар махсус мутахассислик бўйича гувоҳнома оладилар.

Ҳужжатлар қабул қилинмоқда.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Бизнинг адрес: Тошкент области, Калинин райони, Ўрта овул посёлкаси, ўқув-тайёрлов комбинати (131-автобуснинг сўнгги бекати).

155-ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1983—84 ўқув йили учун

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

узоқ масофаларга қатновчи пассажир вагонлари проводниги. Ўқиш муддати —бир йил. Ўрта маълумотга эга бўлган 17,5 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади. Уларга ойига 30 сўмдан стипендия берилади. Ўқувчиларга ётоқхона берилмайди.

Машинада қолиплаш учун қолипловчи. Ўқиш муддати—бир йил, 8—10 синф маълумотига эга бўлган 17,5 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади, уларга ойига қуйидаги ҳажмда стипендия берилади. 8 синф маълумотига эга бўлганлар учун—30 сўм. 10 синф маълумотига эга бўлганлар учун—70 сўм. Ётоқхона берилади;

токарь-универсал. 10 синф ҳажмида маълумотли 17,5 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади, уларга ойига 30 сўмдан стипендия берилади;

тепловоз машинисти ва рефрижераторли поездлар механиги. 10 синф ҳажмида маълумотли 17 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади, уларга ойига 30 сўмдан, Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилган кишилар учун—72 сўмдан стипендия берилади. Ўқиш муддати—бир ярим йил;

тепловоз машинисти ёрдамчиси, тепловоз механика қисми ремонти бўйича слесарь, электр-газ пайвандловчилар, тепловоз электр қисми ремонти бўйича слесарь, саноат ускуналари ремонти бўйича слесарь, совутиш қурилмалари ремонти бўйича слесарь. Ўқиш муддати—3 йил. 8-синф ҳажмида маълумотли 15 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади.

Ўқишга қабул қилинганлар уч маҳал овқат, кийим-кечак, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 проценти билан таъминланади. Ўқиш вақти меҳнат стажига киради.

Билим юртини битирганларга диплом берилади, аълочилар эса олий ва ўрта ўқув юртларига имтиёзли шартларда қабул қилинадилар.

Билим юрти битирувчилари темир йўл транспорти ходимларининг барча имтиёзларидан, шу жумладан Совет Иттифоқининг исталган пунктига темир йўл транспортида бепул бориб келиш имкониятидан фойдаланадилар.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, ота-оналарининг иш жойидан справка, турар-жойдан справка, характеристика, 8 дона фотосурат.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) **соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.**

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, 5-алоқа бўлими, Червяков кўчаси, 12-уй, (1, 5, 26-трамвайларнинг «Фоменко кўчаси» бекати).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

9 СЕНТЯБРДАН БОШЛАБ
«БУЙСУНДИРИШ»
(АЁЛ—ЙИРТҚИЧЛАР ОРАСИДА)
АТТРАКЦИОНИ БИЛАН
ЯНГИ МАВСУМ ОЧИЛАДИ

Ўргатувчи — Марица ЗАПАШНАЯ.

Бутун кеча давомида саҳнада масхарабозларнинг чиқишлари.

Томошалар — соат 19.30 да, шанба кунлари — 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари эса — 13.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.

Олдиндан билет сотиш кассаси ишлайди.
Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.
Коллектив заявкалар қабул қилинмоқда.
Справкалар учун телефон 44-35-91.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40— «Сизга манзур шеърлар». 10.10 — «Биргаликда аҳил оиламиз». 10.40 — Спорт ҳақида телевизион ҳужжатли фильмлар. 11.15 — «Сароб». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 12.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Н. С. Лесков. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 17.10 — «Шахмат мактаби». 17.40 — Концерт. 18.15 — «Асли болаликдан». 19.00 — «Расмларда қуёш акси бор». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Коллектив нимага қодир». 3-кўрсатув. 20.00 — Фильм-концерт. 20.20 — «Сароб». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — «1983 йил қўшиқлари». 22.55— «Дунё воқеалари». 23.10 — Енгил атлетика бўйича жаҳон чемпионати.

ЎзТВ-I. 12.35 — Мактаб ўқувчилари учун «Светофор». 13.35 — Ҳужжатли фильм. 13.50 — «О, муҳаббат». Музикали постановка. 15.15 — «Ҳайвон ўргатувчилар». Бадиий фильм. 18.25 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.00 — Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари конференциясининг 25 йиллигига. «Бир қултум қаҳва». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Маккажўхори: ҳам дон, ҳам озуқа». 20.00 — «Турмуш ва маданият». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Дутор ва танбур тароналари». Концерт. 21.30 — «Время». 22.05—«Бугун оламда нима гап?». 22.20 — «Қўрқувнинг давоси». Бадиий фильм. 23.50 — Янгиликлар.

ЎзТВ-II. 9.00 — 16.25—МТ-II. 18.15 — «Фанга йўл». Телевизион фильм. 18.45 — «Она шаҳрим — Тошкентим». 19.15 — «Инсон ва табиат». 19.45 — «Очиқ денгизда». Телевизион фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал. 20.30 — «Москва таътиллари». Телеспектакль. 2-серия. 21.30 — МТ-II.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь—334808, 325353, секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 325778, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749, қишлоқ хўжалиги — 325647, пропаганда; совет қурилиши — 325645, фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553, адабиёт ва санъат — 325767, ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354. Фотомухбир — 325894.

Р. 06365. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. Б 1660. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12